

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

ROČNÍK XXIV.

2/2019

*Všetkým našim členom
prajeme
krásne a pokojné Vianoce,
do Nového roku 2020
veľa zdravia
a šťastia.*

Rada AP v SR

Milí priatelia,

prichádzame k Vám s ďalším číslom nášho Informátora, ktoré ako vidíte, je opäť bohaté rozsahom a pestré obsahom, vďaka Vám všetkým, ktorí ste doň prispeli.

Otvárame ho návrhom na zmeny v Štatúte našej organizácie – dôvody na zmeny uvádzam v úvode príspevku, tu by som však rád zdôraznil, že hlavným zámerom navrhovaných zmien je znížiť počet členov Rady zo súčasných deväť na päť, ale aj jednotlivé ustanovenia Štatútu trochu „vyčistiť“ od vecí, ktoré tam buď nepatria, sú formálne nesprávne alebo nezodpovedajú realite. Nový Štatút, ktorý ešte podlieha schváleniu Republikovou radou SZTP, nám na jar budúceho roku umožní uskutočniť voľby členov Rady už podľa nových pravidiel. Verím, že túto zmenu, rovnako ako ďalšie navrhované, podporíte.

Blok príspevkov, ktorý nasleduje za návrhom zmien v Štatúte AP, optikou priamych účastníkov rekapituluje aktivity, ktoré sme organizovali v uplynulom období – Vaše postrehy v nich zachytené dávajú možnosť aspoň trochu priblížiť atmosféru, ktorú sme tam spoločne zažívali, aj tým, ktorí tam s nami nemohli byť. Sprostredkovať takéto zážitky čo najširšiemu okruhu našich členov, celej našej členskej základni považujem snád' za najvýznamnejší dôvod, kvôli ktorému Informátor pripravujeme.

Naša Asociácia polio v SR je súčasťou SZTP, sme členmi Európskej únie polio, sme občanmi Slovenskej republiky patriaci do skupiny ľudí so zdravotným postihnutím, preto prinášame informácie o dianí aj v týchto širších kruhoch, ktorých sme súčasťou. To, čo sa deje „tam“, sa týka aj nás samotných.

Záverom sa ešte vrátim k podakovaniu všetkým, ktorí prispeli do tohto čísla. Všimnite si, že na jeho obsahu sa podieľali siedmi autori, z toho je jeden mimo našej členskej základne. Pozrel som si, kto sa autorsky podieľal na tvorbe obsahu Informátorov za posledných šesť rokov (od r. 2014) a napočítal som 11 (jedenásť) mien našich členov, niektorí z nich prispievajú do každého jedného čísla, aj viacerými príspevkami. Nezdá sa Vám to však trochu málo? Máme 150 členov – a čo tí ostatní? Každý z nás, všetci žijeme svoje polioživoty, prežívame svoje poliopříbehy, prečo sa o ne nepodeliť s ostatnými? Píšte, píšte, píšte! – a nehovorte mi, že Vy písať neviete! Ja som na Váš príbeh veľmi zvedavý, zvedaví sme naň všetci, veľmi by sme preto privítali, keby ste napísali, čím žijete, ako žijete. Nemusia to byť siahodlhé state, potešia nás aj drobné postrehy z Vášho života, z toho, čo sa deje okolo Vás. Budete sa tak môcť stať súčasťou nášho života a my sa budeme môcť stať súčasťou Vášho života. Je to obohacujúce, viem to a viete to aj Vy, nie?

Teším sa na Vaše príspevky!

Štefan Grajcár

Štatút Asociácie polio v SR – návrh na zmeny

Aktuálne platný Štatút našej Asociácie polio v SR bol schválený Republikovou radou SZTP v januári 2010 a jeho aktualizácia bola vtedy nevyhnutná vzhľadom na skutočnosť, že sa menilo sídlo nášho občianskeho združenia v súvislosti so zmenou predsedu – namiesto Púpavovej 24 to od januára 2010 je Žehrianska 7 v Bratislave.

Odvtedy uplynulo takmer 10 rokov a ukazuje sa, že v tomto pre nás právne záväznom dokumente je potrebné urobiť isté zmeny, ktoré budú reagovať na pohyby a zmeny v našej organizácii v priebehu posledných rokov a ktoré budú reflektovať aj našu súčasnú situáciu.

V roku 2020 sa uskutoční výročná členská schôdza a v súvislosti s ukončením štvorročného funkčného obdobia Rady prebehnú na jar 2020 aj korešpondenčné voľby novej Rady a Kontrolnej komisie.

Podľa súčasného Štatútu má Rada 9 členov, Kontrolná komisia troch. Domnievame sa, že pre organizáciu našej veľkosti (aktuálne máme 149 registrovaných členov) by mohol stačiť aj menší počet členov Rady – navrhujeme, aby ich bolo päť. Devať členov Rady bolo opodstatnených v časoch, keď sme mali 370-380, teda oveľa viac ako dnes. Ďalším argumentom pre navrhované zníženie počtu členov Rady je fakt, že pri doterajšom počte členov Rady sa nám veľmi ťažko darilo stretnúť sa v plnom počte, za posledné štyri roky sa to nepodarilo snád' ani raz. Je to aj dôsledok našej stále obmedzenejšej mobility, fyzických obmedzení, ale aj reálnych možností a schopností venovať sa dobrovoľníckej práci ako funkcionári našej organizácie.

Ďalšou a snád' ešte dôležitejšou zmenou v návrhu na zmenu Štatútu Asociácie polio v SR je návrh zmeniť náš názov. Nejde však o nejakú zásadnú zmenu, sme a stále ostaneme Asociáciou polio v SR, republikovou špecifickou organizáciou Slovenského zväzu telesne postihnutých (v skratke RŠO SZTP), akou sme od svojho vzniku v r. 1992. Zmena názvu by totiž spočívala len v prehodení poradia slov: v súčasnom štatúte znie náš názov „*Republiková špecifická organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých Asociácia polio v Slovenskej republike*“, navrhujeme však, aby oficiálny názov našej organizácie bol „**Asociácia polio v Slovenskej republike, republiková špecifická organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých**“ (v skrátenom tvare „Asociácia polio v SR, RŠO SZTP“). Tento názov je jednak gramaticky správny, je správny však aj logicky, keďže to, čím sme v rámci SZTP špecifickí, je na začiatku, nie na konci nášho názvu.

Pokiaľ ide o ďalšie navrhované zmeny, týkajú sa ustanovení, ktorých obsah nezodpovedá skutočnosti, resp. našim skutočným možnostiam. Navrhujeme vypustiť veci, ktoré sme nikdy nerobili, nerobíme, nedokážeme alebo ani nemôžeme robiť, keďže nespĺňame legislatívou stanovené predpoklady a pod.

Na nasledovných stranách uvádzame návrh Štatútu Asociácie polio v SR, RŠO SZTP, sú v ňom premietnuté všetky zmeny, o ktorých píšem vyššie. Štatút

podlieha schváleniu Republikovou radou SZTP – jej najbližšie zasadnutie sa bude konať koncom januára alebo začiatkom februára 2020, dovtedy potrebujeme od Vás, členov Asociácie polio v SR, vedieť, či s navrhovaným znením Štatútu súhlasíte alebo nie. Svoje pripomienky k navrhovaným zmenám zašlite, prosím, mailom na adresu <stefan.grajcar@gmail.com> alebo poštou na adresu uvedenú na konci časopisu, a to najneskôr do 31. 12. 2019. Návrh Štatútu Asociácie polio v SR, upravený a doplnený o Vaše podnety, následne prerokuje Rada AP a jeho konečnú verziu predloží na schválenie Republikovej rade SZTP. Podľa už schváleného nového Štatútu budú môcť potom prebehnúť aj voľby päťčlennej Rady AP a trojčlennej Kontrolnej komisie.

Štefan Grajcar

Slovenský zväz telesne postihnutých

Štatút

Asociácie polio v Slovenskej republike,
republikovej špecifickej organizácie Slovenského zväzu telesne postihnutých

Čl. I.

Základné ustanovenia

1. Názov: Asociácia polio v Slovenskej republike, republiková špecifická organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých
2. Oficiálna skratka: AP v SR, RŠO SZTP
3. Sídlo: Žehrianska 7, 851 07 Bratislava
4. Pôsobnosť: Slovenská republika
5. Asociácia polio v Slovenskej republike, republiková špecifická organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých (AP v SR, RŠO SZTP) je organizačnou jednotkou špecifického zamerania, ktorá má republikovú pôsobnosť s právnou subjektivitou.

Čl. II.

Poslanie a cieľ činnosti

1. AP v SR, RŠO SZTP, je celorepublikový, dobrovoľný, humanitný a nepolitický subjekt. Má právnú subjektivitu v zmysle stanov SZTP.
2. Základným programom a cieľom AP v SR, RŠO SZTP, je ochrana záujmov skupiny obyvateľov Slovenskej republiky postihnutých následkami po poliomyelitíde, nepretržité odborné vystupovanie pri formovaní a tlmočení ich oprávnených požiadaviek a pomoc pri riešení ich sociálnych, ekonomických, zdravotných, pracovných a spoločenských potrieb a záujmov.
3. Cieľom AP v SR, RŠO SZTP, pri riešení životných podmienok jej členov je:
 - podpora integrácie do spoločnosti a aktívna účasť na zlepšovaní sociálneho postavenia

- analýza spoločenského a právneho postavenia občanov s poliomyelitídou,
- celoslovenská a regionálna koordinácia sociálnej rehabilitácie,
- rozvoj aktivity, solidarity, komunikácie, informovanosti a vzájomnej pomoci,
- informačná a publikačná činnosť prostredníctvom Informátora Asociácie polio v SR, vlastnej internetovej stránky a v masmédiách,
- spolupráca s asociáciami poliomyelitikov v zahraničí.

Čl. III.

Predmet činnosti

1. Sociálne poradenstvo, sociálno-rehabilitačné služby v zmysle platných právnych predpisov.
2. Programy sociálnej rehabilitácie a rekondície.
3. Zdravotnícka osвета.
4. Pomoc pri obstarávaní ortopedických, protetických a kompenzačných pomôcok.
5. Činnosť zameraná na odstraňovanie architektonických bariér.
6. Pomoc pri pracovnom uplatnení členov v nadväznosti na zdravotný stav.
7. Kultúrno-spoločenské aktivity, rekreácia a šport.
8. Informačná, publikačná a propagačná činnosť.

Čl. IV.

Členstvo

1. Riadnym členom AP v SR, RŠO SZTP, sa môže stať:
 - a) každý občan, ktorý má následky po poliomyelitíde a ktorý dovŕšil 18 rokov veku,
 - b) rodinný príslušník občana s následkami po poliomyelitíde,
 - c) priateľ a priaznivec AP v SR, RŠO SZTP,
 - d) cudzí štátny príslušník, ktorý zaplatí členský príspevok a súhlasí so štatútom a programom AP v SR, RŠO SZTP.
2. Členstvo vzniká:
 - a) u občana, ktorý má následky po poliomyelitíde, dňom doručenia jeho prihlášky Rade AP v SR, RŠO SZTP, a zaplatením členského príspevku,
 - b) u ostatných občanov na základe ich žiadosti o členstvo, po kladnom rozhodnutí Rady AP v SR, RŠO SZTP, a zaplatení členského príspevku.

O prijatí za člena rozhoduje Rada AP v SR, RŠO SZTP. Dokladom o prijatí za člena je členský preukaz, evidenčný list a zaplatený členský príspevok.
3. Členstvo zaniká:
 - a) dobrovoľným vystúpením z AP v SR, RŠO SZTP, po doručení oznámenia o vystúpení Rade AP v SR, RŠO SZTP,
 - b) vylúčením – dňom doručenia písomného rozhodnutia Rady AP v SR, RŠO SZTP, o vylúčení člena,
 - c) úmrtím člena,
 - d) zánikom AP v SR, RŠO SZTP,

e) neplatením členských príspevkov po dobu dlhšiu ako 3 roky.

Dôvodom na vylúčenie člena AP v SR, RŠO SZTP, môže byť sústavné alebo hrubé porušovanie Štatútu a poškodzovanie dobrého mena AP v SR, RŠO SZTP, konanie člena v rozpore s dodržiavaním dobrých medziľudských vzťahov a pri odsúdení za úmyselný trestný čin.

Čl. V.

Práva a povinnosti členov

1. Člen AP v SR, RŠO SZTP, má tieto práva:
 - zúčastňovať sa života AP v SR, RŠO SZTP, podieľať sa na jej činnosti a rozhodovaní podľa svojich schopností a možností,
 - predkladať pripomienky a návrhy týkajúce sa činnosti a života AP v SR, RŠO SZTP, a vyjadrovať sa k nim,
 - voliť do Rady AP v SR, RŠO SZTP,
 - byť volený do Rady AP v SR, RŠO SZTP, a to za predpokladu, že ide o člena s následkami po poliomyelitíde,
 - využívať výhody, ktoré AP v SR, RŠO SZTP, svojim členom poskytuje v zmysle platných všeobecne záväzných právnych a vnútrozväzových predpisov,
 - žiadať o právnu pomoc pri ochrane svojich špecifických záujmov súvisiacich s telesným postihnutím, v oblasti sociálnej, zdravotnej a pracovnej,
 - byť prítomný na rokovaní Rady AP v SR, RŠO SZTP, ktoré sa týkajú jeho osoby,
 - odvolať sa proti rozhodnutiam Rady AP v SR, RŠO SZTP, a žiadať, aby vo veci rozhodla členská schôdza.
2. Člen AP v SR, RŠO SZTP, má tieto povinnosti:
 - dodržiavať Štatút AP v SR, RŠO SZTP, a konať v súlade s princípmi humanizmu a demokracie,
 - zúčastňovať sa podľa svojich možností na živote a činnosti AP v SR, RŠO SZTP,
 - platiť členské príspevky, o výške ktorých rozhoduje členská schôdza.

Čl. VI.

Organizačná štruktúra AP v SR, RŠO SZTP

1. AP v SR, RŠO SZTP, je organizačne začlenená do Slovenského zväzu telesne postihnutých ako republiková špecifická organizácia. Je organizačnou jednotkou SZTP špecifického zamerania, ktorá má republikovú pôsobnosť. V rámci jej pôsobenia sa na ňu vzťahujú všetky práva a povinnosti republikovej špecifickej organizácie, vyplývajúce zo stanov Slovenského zväzu telesne postihnutých.
2. Najvyšším orgánom AP v SR, RŠO SZTP, je členská schôdza.
3. Na čele AP v SR, RŠO SZTP, je päťčlenná Rada AP v SR, RŠO SZTP (ďalej len „Rada“), ktorú volia členovia AP v SR, RŠO SZTP, prítomní na členskej schôdzi, alebo hlasmi zasielanými písomne, a to na obdobie štyroch rokov.

Rada volí zo svojho streda predsedu, podpredsedu a hospodára. Ďalšie rozdelenie funkcií sa určí podľa potrieb AP v SR, RŠO SZTP.

Pri rozhodovaní sa vyžaduje prítomnosť väčšiny členov Rady, uznesenie je platné, ak zaň hlasuje väčšina prítomných členov Rady.

Počas volebného obdobia Rada môže odvolať a kooptovať člena Rady a na najbližšej členskej schôdzi informovať o tom členskú základňu. Členmi Rady sú aj zvolení zástupcovia do Republikovej rady SZTP. K platnosti písomného právneho úkonu Rady sa vyžaduje podpis dvoch splnomocnených členov Rady.

4. Rada AP v SR, RŠO SZTP, sa schádza minimálne 2-krát do roka.
5. Štatutárnym zástupcom AP v SR, RŠO SZTP, je jej predseda.
6. Pri realizovaní činnosti na regionálnej úrovni môžu sa vytvárať kluby AP v SR, RŠO SZTP. Tieto sú bez právnej subjektivity. Práca klubov sa riadi štatútom a organizačným poriadkom, ktorý schvaľuje Rada.
7. Súčasne s voľbou členov Rady AP v SR, RŠO SZTP, volia členovia AP v SR, RŠO SZTP, na členskej schôdzi alebo hlasmi zaslanými písomne trojčlennú kontrolnú komisiu AP v SR, RŠO SZTP, a to na obdobie štyroch rokov. Komisia zo svojho streda volí predsedu. Kontrolná komisia je metodickým a kontrolným orgánom AP v SR, RŠO SZTP. Uskutočňuje pravidelné kontroly podľa svojho plánu práce a mimoriadne kontroly na podnet členov a/alebo poverenia predsedu AP v SR, RŠO SZTP. Kontrolná komisia upozorňuje na zistené nedostatky, navrhuje opatrenia, kontroluje nápravu nedostatkov, prípadne navrhuje sankcie. Kontrolná komisia predkladá Rade správu o výsledkoch svojej kontrolnej činnosti.

Čl. VII.

Členská schôdza AP v SR, RŠO SZTP

Najvyšším orgánom AP v SR, RŠO SZTP, je členská schôdza. Schádza sa aspoň raz za rok. Na žiadosť nadpolovičnej väčšiny členov AP v SR, RŠO SZTP, alebo na základe uznesenia Rady zvolá Rada AP v SR, RŠO SZTP, mimoriadnu členskú schôdzu.

Čl. VIII.

Rada AP v SR, RŠO SZTP

1. Orgánom AP v SR, RŠO SZTP, v čase funkčného obdobia je Rada AP v SR, RŠO SZTP, ktorá sa za svoju činnosť zodpovedá členskej schôdzi AP v SR, RŠO SZTP.
Na čele Rady je predseda AP v SR, RŠO SZTP.
2. Rada AP v SR, RŠO SZTP:
 - a) zodpovedá za organizačnú činnosť a hospodárenie s finančnými prostriedkami AP v SR, RŠO SZTP
 - b) koordinuje tok informácií v rámci AP v SR, RŠO SZTP,
 - c) zastupuje a obhajuje záujmy členov voči vonkajším subjektom,
 - d) spolupracuje s orgánmi štátnej správy a samosprávy SR,
 - e) spolupracuje s organizačnými jednotkami SZTP,

- f) informuje o zasadnutiach Republikovej rady SZTP a koordinuje prácu klubov,
 - g) navrhuje kandidáta na predsedu SZTP,
 - h) navrhuje zástupcov odborných komisií pri Republikovej rade SZTP,
 - i) vytvára si pre vlastnú potrebu odborné komisie,
 - j) predkladá a vyhodnocuje projekty na grantové komisie, na štátnu správu, samosprávu, nadácie, organizácie a inštitúcie v zmysle ich predpisov,
 - k) odvoláva predsedu Rady AP v SR, RŠO SZTP, pri neplnení povinností, porušovaní Stanov SZTP a Štatútu AP v SR, RŠO SZTP, a pri odsúdení za úmyselný trestný čin.
 - l) zvoláva mimoriadnu členskú schôdzu podľa článku VII.,
 - m) navrhuje zástupcu AP v SR, RŠO SZTP, do Republikovej kontrolnej komisie,
 - n) navrhuje členov do kontrolnej komisie AP v SR, RŠO SZTP, ktorých volí členská schôdza AP v SR, RŠO SZTP.
3. Rada AP v SR, RŠO SZTP, prerokúva:
- a) štatistiku a evidenciu členov,
 - b) návrh plánu činnosti AP v SR, RŠO SZTP, na ďalšie obdobie,
 - c) rozpočet podľa plánu činnosti,
 - d) správu o činnosti AP v SR, RŠO SZTP,
 - e) správu o hospodárení AP v SR, RŠO SZTP,
 - f) správu kontrolnej komisie,
 - g) štatút a jeho zmeny a doplnky.

Čl. IX.

Finančné prostriedky a majetok AP v SR, RŠO SZTP

1. AP v SR, RŠO SZTP, je právnickou osobou, vlastní majetok, ktorý využíva na plnenie svojich úloh.
2. Finančné prostriedky sa tvoria z:
 - a) členských príspevkov, ktorých výšku určuje členská schôdza AP v SR, RŠO SZTP,
 - b) podielov zaplatenej dane v zmysle zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
 - c) sponzorských príspevkov a darov,
 - d) príjmov z účastníckych poplatkov za sociálno-rehabilitačné kurzy, rekreácie, relaxačné pobyty a i.
 - e) príjmov z vlastnej činnosti,
 - f) schválených projektov,
 - g) ostatných príjmov v zmysle právnych predpisov SR.

Čl. X.

Združovanie

AP v SR, RŠO SZTP, sa môže v spoločnom záujme združovať s ostatnými organizáciami zdravotne postihnutých. O vstupe AP v SR, RŠO SZTP, do

združenia rozhoduje členská schôdza, ktorá volí aj zástupcov AP v SR, RŠO SZTP, do združenia. AP v SR, RŠO SZTP, môže byť členom medzinárodných organizácií. Zástupcov volí členská schôdza AP v SR, RŠO SZTP.

Čl. XI.

Zánik AP v SR, RŠO SZTP

1. AP v SR, RŠO SZTP, zaniká uznesením členskej schôdzy AP v SR, RŠO SZTP. K platnosti uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov.
2. Uznesenie o zániku sa musí do 15 dní zaslať štatutárnemu zástupcovi SZTP a Republikovému centru SZTP.

Čl. XII.

Záverečné ustanovenia

1. Právo výkladu Štatútu a iných predpisov AP v SR, RŠO SZTP, prináleží Rade AP v SR, RŠO SZTP.
2. Štatút AP v SR, RŠO SZTP, nadobúda platnosť schválením Republikovou radou SZTP.
3. Účinnosť štatútu sa nadobúda dňom schválenia Republikovou radou SZTP.

Štatút AP v SR, RŠO SZTP, bol schválený na zasadnutí Republikovej rady Slovenského zväzu telesne postihnutých dňa _____ v _____.

Ing. Monika Vrábl'ová, v. r.
predsedníčka SZTP

Náš víkendový pobyt v Piešťanoch – moje zážitky a postrehy

Milí moji priatelia,

slúbila som Alicke, že napíšem pár riadkov z nášho prvého víkendového pobytu v tomto roku, svoje dojmy a zážitky. Naplánovali sme si s Jankou cestu už vopred a moje sny pred cestou odháňala predstava schodov do rýchliku v Kysaku, či nebudú veľmi vysoké a či sa mi ich podarí zdolať. Samozrejme, že sa mi ich doteraz darí prekonať bez väčších problémov a vždy sa nájdu dobrí ľudia, ktorí pomôžu s batožinou, aj keď sa na to nerada spolieham, ale predstavu nástupu do tých našich starých rýchlikov neviem odohnať. Snád' sa niekedy dočkáme aj nízko podlažných rýchlikov, ako je napr. Leo-Expres, ktorý ale jazdí inou hornou trasou. Cesta nám ubehla veľmi rýchlo, na stanici sme sa zvitáli s Ruženkou a Viktorkou a taxíkom sme sa odviezli do Satelitu ešte pred obedom.

Mám veľmi rada to zvitanie so všetkými účastníkmi pobytu a priateľmi, veď sme sa tak dávno, od minulého roku ešte nevideli. Verte mi, že sa na náš víkendový pobyt každý rok po dlhej zime neuveriteľne teším. Zišli sme sa v Piešťanoch v celkom slušnom počte. Počasie v sobotu bolo ešte obstojné, aj keď sme boli doteraz zvyknutí, že sme mali v Piešťanoch vždy teplo. Popoludní sme šli na kávičku a potom sme zašli na náš blízky trh, kde si každý rok niečo kúpime. Po večeri sme sa zišli v zasadacej miestnosti na našej schôdzi, kde sa okrem iných záležitostí preberali aj možnosti našich rekondičných pobytov, iné lokality a cenové relácie. Po schôdzi sa konalo ešte posedenie s gitarami, ale to už som pociťovala spánkový deficit, keďže mi budík zvonil ráno pred piatou hodinou a tak sme s Aninkou zaľahli do postele.

Nedeľa nám tiež ubehla veľmi rýchlo a príjemne. Po raňajkách sme šli s Jankou a Aničkou pomôcť s balením tomboly k Helenke a pri tom sme sa aj porozprávali. Po obede sme sa vybrali na prechádzku, ochutnali sme miestnu zmrzlinu, kúpili oplátky, ale keďže fúkal vietor, tak sme sa vrátili späť do hotela. Stretli sme sa na izbe pred večerou u nášho dobrého kamaráta Janka, kde sme si pri rozhovore aj ukázali naše „ortézy“, každý ju má trochu odlišnú a pre mňa sú to veľmi dôležité informácie. Ako prvú som si odfotila už pred pár rokmi Milankovu ortézu, podľa ktorej mi ju zhotovili v Košiciach, pretože vymyslel inú, praktickejšiu variantu a som mu za to veľmi vďačná. Odfotili sme si aj Ondříkovu a Jankovu ortézu, ktorá poslúžila ako vzor pre Martušku. Aj preto sú naše stretnutia užitočné, že si môžeme odovzdávať informácie a skúsenosti. Po večeri sme sa tešili na našu diskotéku, bez ktorej by naše stretnutie nebolo ono, popoludní dorazil náš zlatý Ďurko s mamkou a aparátúrou. Tak sme trochu v rámci našich možností podrncali a našu diskotéku sme oživilí tombolou, ktorá nám vždy náš spoločný večer spestrí a rozveselí. Trošku sme našu diskotéku pretiahli s tými najskalnejšími, ktorí vydržali do konca. Každá naša diskotéka končí spevom, čo si spomínam a keď nám hral Ferko na harmonike, nie a nie sa rozlúčiť, tak nám bolo dobre a veselo.

Posledný deň v pondelok po výdatnej nočnej búrke sa počasie už veľmi zhoršilo. Aj nám v hoteli trochu zakúrili, tak sa ochladilo. Hlásili ochladenie po celom Slovensku, ale aj tak som s takým ochladením nepočítala a keby som ho takmer v polovici mája v Piešťanoch nezažila, tak by som neverila, že aj na južnom Slovensku môže byť taká zima, ale celý máj je akýsi studený a upršaný, tak len dúfajme, že nás v lete nebudú dlho trápiť neznesiteľné horúčavy. Ovšem radosť zo stretnutia s milými ľuďmi všetko vyvážila, aj horšie počasie. Popoludní sme sa ešte vybrali na trh, ale dážď a vietor nás rýchlo vrátil späť. Potešila nás naša Helenka, ktorá všetky svoje kamarátky obdarila krásnym vymaľovaným vajíčkom, oblečeným v čiapočke a kabátiku. O jej kreativite a šikovnosti sme sa už mali možnosť presvedčiť, aké nádherné kraslice a perníčky dokáže vytvoriť, ale vraj pri ich tvorbe výdatne pomáha aj Milanko, ktorý kde môže, tam pomôže, proste sú to naše zlatíčka.

Hovorí sa a často sa mi to potvrdilo, že „všetko zlé je na niečo dobré“. Náš dobrý kamarát Janko nám povedal, že keby bolo pekne, tak by sme sa všetci po

skupinkách rozliezli a nemali na seba čas a pri takom počasí sme mali viac času sa porozprávať.

Posledný večer sme strávili veľmi príjemne v zasadacej miestnosti, kde nám striedavo hral a spieval Ondřík a Janko a my sme sa radi pridali. Po tomto posedení sme sa u Janka so Števkom a Gizkou stihli pozrieť na posednú tretinu nášho zápasu s Kanadou z MS v hokeji, ktorá bohužiaľ skončila s našou porážkou, ale hrali sme dobre. V utorok ráno pri raňajkách a po nich sme sa už v jedálni rozlúčili a chystali sa na cestu domov.

Na záver už len môj postreh, ktorý ma veľmi, ale milo prekvapil. V poslednom vydaní nášho Informátora boli naši jubilanti a ja som nechcela veriť vlastným očiam, že už tento rok náš Jožko oslávi také krásne životné jubileum. Zložila som mu poklonu, lebo som tomu ani nechcela veriť, aj Janinka s Aninkou so mnou súhlasili. Pri múdrom a pohodovom chlapovi aj z jeho partnerky vyžaruje vnútorná krása a spokojnosť, ako z Marietky a keby som chcela všetky také príjemné a milé účastníčky našej AP menovať, bol by to dlhý zoznam. Keď som na diskotéke videla Ferka, koľko je v ňom vitality a energie, tiež som bola v nemom úžase, že na budúci rok sa tiež zaradí medzi našich jubilantov. No a Zuzka, tá je pre mňa veľkou inšpiráciou, že príde každý rok medzi nás, veď nás predbehla, bola v Satelite skôr ako my. Taktiež usmievavá Ruženka, ktorá sa vlastne volá Rozálka, ako mi v hoteli povedala spolu s Ludmilkou sú tak vitálne a milé dámy, že ma ich vek naozaj milo prekvapil. No a naša Alicka? Takú brilantnú duševnú sviežosť a organizačné schopnosti by sme jej mohli my mladšie závidieť (tak v dobrom) a všetci sa mi zdajú, akoby vôbec nestarli. Takže milí naši minulí, tohtoroční aj budúci 80-tníci, buďte v dobrom zdraví ešte dlho medzi nami, lebo vás máme radi. Dávate nám nádej, že aj keď nám pribudne pár rôčkov, nemusí to byť až také zlé. Takže moji milí, s niektorými sa uvidíme v Hokovciach a s ostatnými určite na budúci rok v Piešťanoch. Príďte všetci, veď je nám spolu dobre.

Vaša Anna Porembová

Ohliadnutie za rekondičnými pobytmi

Tento rok sme si s Česťom naplánovali kúpele v Janských Láznach tak, aby sme sa mohli zúčastniť obidvoch rekondícií plánovaných slovenskou Asociáciou polio. Pobyty na Zemplínskej Šírave dôverne poznáme z čias ich začiatkov. Privítali sme ich opätovné zaradenie do plánu asociácie, pretože Šírava a jej prekrásne prostredie nám prirástli k srdcu. Naopak, pobyt na rekondícii v Hokovciach sme ešte neabsolvovali, zašli sme sa tam pozrieť pri prvom pobyte len na tri dni. Bola som veľmi zvedavá na tento rekondičný pobyt, aby som osobne mohla porovnať, možno neporovnateľné. Pretože vyjadrenie po prvých Hokovciach „Už nikdy Šírava, len Hokovce!“, sa mi zdalo prehnané. Ale všetko má svoje pre a proti.

V Chemese bude zdvihák do plaveckého bazéna

Začali sme pobytom na Zemplínskej Šírave. Predposlednú júlovú sobotu sme vyrazili z Ostravy na naše obľúbené miesto. Nemuseli sme sa veľmi ponáhľať, lebo pobyt začínal až večerou, ale i tak sme vyrazili radšej v skorých ranných hodinách. Počasie bolo krásne s patričnými letnými teplotami a Šírava sa v týchto dňoch tiež nezaprela. Do Hotela Chemes sme dorazili okolo obeda. Už sme neboli prví. Bednárovci mysleli, že začíname obedom a tak nás už vítali. Postupne prichádzali ďalší účastníci a posedenie na terase pri našom obrnárskom stole sa pomaly zaplňalo. Je fakt, že nás nebolo veľa, len štrnásť obrnárov a z toho jeden sprievodca, ale to vôbec nevadilo.

Ubytovanie bolo klasické, niektoré izby boli zrekonštruované, niektoré boli ešte tie spred dvadsiatich rokov. Ale na tom až tak nezáležalo, veď do izieb sme sa chodili len vyspať, maximálne odpočinúť po obede. Hlavný program boli procedúry a celodenné využitie wellnessu s plaveckým bazénom, veľkou vírivkou a poobede aj so saunou.

Procedúry v Hoteli Chemes sú na veľmi dobrej úrovni. V zrekonštruovaných priestoroch sme absolvovali elektroliečbu, buď magnet, ultrazvuk, diatermiu a biolampu, ďalej parafínové a rašelinové zábaly a veľmi kvalitné boli masáže. Systém je časovaný tak, aby ste dve procedúry denne mali za sebou. Procedúry absolvujete v kabínkach oddelených závesmi, takže každý má svoje súkromie. A kvalitu zabezpečuje príjemný a ústretový personál dvoch mladých žien.

Nezabudnuteľné a veľmi bezprostredné boli spoločné večerné posedenia na terase s výhľadom na šíravu a príjemnou klímou, ktorá odtiaľ vanula. Často sme spomínali na naše aktívne roky, čo a ako sme zvládali. Nechýbali zaujímavé historky z minulých rekondičných pobytov. Toto

všetko nám spríjemňoval aj Janko Bartko hrou na gitaru a náš spoločný spev. Ten nám trochu síce narúšali malí a mladí tanečníci spoločenských tancov, ktorý tu boli na sústreďení. Ale bolo to sympatické spestrenie našich večerov. Často sme sa z terasy pozerali dole do spoločenskej miestnosti, ako elegantne sa zvrátili pri známych skladbách. Len sme ticho závideli, ako im to ide. Ej, hneď by sme sa pridali, keby nám to šlo...

Pobyt nám spríjemnili aj majitelia hotela, manželia Kudročovi. Srdečne nás vítali, samozrejme ako starých známych. Jeden večer nás pohostili zmrzlinovými pohármi a čašou vína. Vraj je to pozornosť za dlhoročnú dôveru. Pán Kudroč si s nami aj pripil a zaželel nám veľa zdravia, aby sme sa u nich mohli naďalej stretávať. Veľmi milé, radi budeme navštevovať ich zariadenie, pokiaľ budeme vládvať. No a teraz to najdôležitejšie.

Wellness v hoteli Chemes ponúka pre nás tak obľúbený plavecký bazén, ktorý pamätáme ešte z dôb minulých. Po rekonštrukcii sa akurát zmenil vstup do bazéna, šatňa i sprchy. Pretože náš stav sa neustále zhoršuje, viacerí sa do bazénu nedostaneme. Lepšie povedané, dostať sa vždy nejako dostaneme, stačí sa posadiť na okraj a už len vhuľnúť. Ale z bazéna je to už horšie, pre niektorých už nemožné, sama som príkladom. I keď sú tam z bazénu schody zavesené na zábradlí, ktoré kedysi vyrobili špeciálne pre nás, nedokážeme ich už zdolať. Pre budúci rok je tu však jedna výnimočná možnosť.

S Čestom sme si pobyt na Šírave predĺžili o tri dni. Využili sme možnosť mládežníckej prešovskej organizácie, pridať sa k nim. Zúčastnili sme sa nimi organizovanými už XXXIX. celoslovenských športových hier ľudí s telesným postihnutím. V piatok sme sa zvitili a v sobotu sa zapojili do samotných súťaží. A nebolo to len tak na oko. Organizácia, pravidlá, ich dodržiavanie mali pevne v rukách určení organizátori. Súťažili sme v boccii, hode šípkami a strelbou zo vzduchovky. Bolo vidieť, že mnohí sa z týchto súťaží už dlhšie poznajú a vzájomne sa vrelo podporovali. Víťazi jednotlivých kategórií boli pri oceňovaní patrične obdarení potleskom. Ešte počas súťaží ma oslovil Boris Klohna, predseda prešovskej organizácie, aby som sa rýchlo išla prezliecť do plaviek a prišla k bazénu. Súčasťou športových hier boli aj prezentácie vystavovateľov. A firma ARES pomáhajúca ľuďom prekonávať bariéry, na športových hrách pri hotelovom bazéne nainštalovala svoj stropný zdvihák a ja som bola prvá, ktorá ho hneď vyskúšala. Tento zdvihák ponechali k dispozícii v hoteli až do

ukončenia nielen športových hier ale aj následného rekondičného pobytu ZOMky Prešov. S Borisom sme sa potom rozprávali o tom, že firma ARES so súhlasom pána Kudroča, môže tento zdvihák zapožičať počas našich rekondícií, pokiaľ budú na seba nadväzovať. Tak to je super, už je len na nás, aby sme naše rekondície takto naplánovali!

Verím, že budúci pobyt by mohol mať väčšiu účasť nás obrnárov, keď už bude možnosť dostať sa do bazéna pomocou zdviháka. Apelujem na všetkých, hlavne Východniarov, využite túto možnosť. Sú to naše posledné fyzické možnosti zúčastňovať sa spoločných akcií.

Hokovce bodujú vďaka vonkajšiemu bazénu

Do Hokoviec sme sa vybrali druhú augustovú sobotu. Počasie bolo opäť nádherné. Po príchode do Park Hotela nasledovalo srdečné zvitie so starými známymi, ubytovanie a obed. Po obede rýchle vybalenie a hurá k bazénu. Niektorí sa opaľovali, ostatní si užívali príjemnú vodu vonkajšieho bazéna. Priznám sa, že som tam v kuse strávila vyše dvoch hodín. Ono sa nielen plávalo, ale hlavne v rôznych skupinkách horlivo diskutovalo, čo je nové. Janko Kőböl sa pochválil podvodnou kamerou a hneď aj zdokumentoval Aničku.

Alicka pri plánovaní budúročných akcií spomenula, že by pobyt v Hokovciach posunula na neskorší termín, pretože niektorí sa sťažovali na neznesiteľné horúčavy. Zase na druhú stranu,

vonkajší bazén sme využívali hlavne v tých horúčavách, kedy nám v ňom bolo fantasticky. V utorok nám sprchlo, ochladilo sa a už do vonkajšieho bazéna sa odvážili len naši otužilci ako Štefan Grajcár, Ferko Kán a Anička Ogurčáková. Ostatní, ale nie všetci, v tomto chladnejšom počasí využili vnútorný bazén.

A povedzme si to otvorene, Hokovce sú atraktívne hlavne kvôli vonkajšiemu bazénu.

Výhodou obidvoch bazénov v Hokovciach je to, že do nich vedú normálne schody so zábradlím, tak aj my menej mobilní sa doň aj z neho dostaneme. Samozrejme, každý svojim osvedčeným spôsobom.

Ubytovanie je v pekných izbách s výhľadom na kaštieľ a bazén alebo do záhrady. Mali sme balkón s výhľadom na bazén a bolo to fajn. Aj posedenie v prvý večer medzi hotelom, kaštieľom a bazénom bolo príjemné. Niektorí sme sa videli po dlhých rokoch, tak bolo o čom debatovať.

Procedúry v Hokovciach sú trochu menej ideálne. Je to dané tým, že prebiehajú v jednej celkom malej miestnosti, kde závesy až tak nezakrývajú súkromie a aj vybavenie je celkom obstarožné. Ale snaha sestričky je uspokojiť každého. No a my medzi sebou sa až tak neostýchame, len v týchto rokoch a s pribúdajúcou váhou sa už neradi ukazujeme :-). Okrem elektroliečby v podobe magnetu, ultrazvuku, biolampy a phyactnu, niektorí mali vaňové kúpele a každý z nás masáže na veľmi dobrej úrovni.

Spoločenské vyžitie bolo rôznorodé. Najčastejšie sme po večeroch sedávali pred hotelom. Pri jednotlivých stoloch sa tvorili partičky a v nich sa prezentovali naši gitaristi Janko Bartko a Ondro Mocko. Každý z nich mal svoj repertoár a svoju poslucháčsku suitku.

Pani majiteľka nás často informovala o akciách a samozrejme, ako je

to tu vraj už tradičné, ponúkla na úvod prípitkom a na záver koláčikom, kávičkou a rozlúčkovým prípitkom. V pondelok večer som sa tešila na kačaciu večeru. Myslela som si, že to bude spoločná akcia. Ale aké nemilé bolo moje prekvapenie, keď sme vo veľkej reštaurácii pri dlhom stole sedeli len trinásti z celej našej početnej skupiny.

Vraj sa ostatní k nám pridajú po večeri. No, ale nepridali, chvíľku posedeli pri iných stoloch a nakoniec odišli. Mala som z toho zmiešané pocity a nielen ja. Bola som zvyknutá, že sme sa takýchto akcií zúčastňovali spoločne. Je pravda, že za túto večeru sme si zaplatili a nie každý mal chuť na tak bohatú večeru. Ale dalo sa to riešiť ináč. Síce sme sa okrem dobrého jedla dobre zabavili vďaka sympatickému harmonikárovi a jeho empatii zahrať práve tú našu pesničku, ale...

Samozrejme nechýbal spoločný večer s tradičnou tombolou. Tu sme sa zúčastnili všetci. A príjemná bola hudobná produkcia našich verných gitaristov Janka a Ondra. V závere večera sa k nim pridala so svojou fúkacou harmonikou Ferko Kán. No a to už sa „jelo“ a spievalo ako o život. Posledný večer sme ako bonus mali opäť milého harmonikára, ktorý vyhrával a vyhrával, až sme už mali dosť. Čakalo nás totiž lúčenie a odchod domov. Každý sme si hovorili, bolo fajn a do roka a do dňa sa tešíme zase!

Dúfajme, že Alicka Suchá s Helenkou Kánovou, ktorým patrí naše veľké poďakovanie, nám to zabezpečia.

No a ktorému rekondičnému pobytu dáme prednosť na budúci rok? Obidva sú iné a ak budeme môcť, zúčastníme sa obidvoch. V Hokovciach som síce mala niekedy pocit, že už nie sme tá parta, ako kedysi. Už necítim potrebu družiť sa a využiť každú šancu byť spolu. Mne to trošku chýbalo, možno sa mýlim. A čo vy, ostatní? Máte iný názor? Ak áno, napíšte!

Marika Mruzková, Ostrava

Víkend v Tatrách

V lete v Hokovciach vznikol nápad, že by sme mohli obnoviť jesenné víkendové pobyty. Nebolo jednoduché nájsť termín ešte v septembri, aby sme využili „babie leto“. Nakoniec sa podarilo zabezpečiť pobyt v hoteli

Alexandra v Liptovskom Jane. Finančne to bolo trochu náročné, ale nakoniec sme prispeli každému členovi čiastkou 50,- €. Mali sme skutočne šťastie, lebo počasie bolo nádherné, slniečko tak hrialo, že bolo možné chodiť na prechádzky, posedieť si pri kávičke na terase, prípadne na lavičke sa opaľovať.

Mali sme aj milú oslavu – naša Ruženka Dzurejová mala 80 rokov. Všetci sme jej zagratalovali, posedeli si pri pohári červeného vína a zaspievali za doprovodu ústnej harmoniky Ferka Kána.

V priebehu dňa niektorí z nás absolvovali aj nejaké procedúry, alebo si zaplávali v bazéne. Škoda len, že prístup do bazénu bol pre väčšinu ťažko prístupný. Každý večer sme si všetci spolu posedeli a príjemne sa porozprávali. Tri dni ubehli ako voda, prišla streda ráno, lúčili sme sa s tým, že za rok by bolo hodno si to zopakovať.

A. Suchá

Dodatočná poznámka k nášmu jesennému pobytu v Liptovskom Jáne:

Len pár dní po tom, čo sme sa z Liptovského Jána vrátili domov, som dostal mail od jedného nášho člena, z ktorého si tu dovoľm citovať: *„...nepáči sa mi, že v asociácii je vytvorená pobočka SIS!!!!!!!! Teraz akcia Lipt. Ján, neviem, kto to mal na starosti, sme sa dozvedeli až po! Nedostal som žiadne info! To sa delíme na riadnych členov a VYVOLENÝCH???? Mal by si urobiť poriadok, aby sa to do budúca nestávalo. S pozdravom...“.*

Priznám sa, dosť ma to prekvapilo a jednoznačne aj zamrzelo, preto som hneď vzápätí pátral, ako sa mohlo stať, že informácia o tejto jesennej víkendovke, tak trochu novinke v našich aktivitách, sa nedostala ku všetkým. Ukázalo sa, že to bola chyba pošty – pozvánky, podobne ako v prípade iných akcií, ktoré organizujeme, rozposielala Anka Hmiráková, išlo to však len obyčajnou poštou a zjavne sa to niekde cestou stratilo. Anka sa nášmu členovi ospravedlnila a napísala aj tieto vety: *„Veľmi ma mrzí, že si myslíš, že sa delíme na nejaké kasty a na niektoré akcie idú iba vyvolení. Nikdy to tak nebolo, nie je a nebude. Ja sa ospravedlňujem za to čo sa stalo, veľmi ma to mrzí, prepáč. A.“.*

Odpísal som o pár dní aj ja, citujem:

„Ahoj,

naozaj ma veľmi mrzí, že sa informácia o Liptovskom Jáne k Vám nedostala. Ten nápad sa zrodil tak na poslednú chvíľu, počas pobytu v Hokovciach, zrejme aj pod vplyvom informácie, že sme z dvoch percent zatiaľ nazbierali cez 5 200 €. Povedali sme si, že by sme mohli skúsiť ísť aj niekam inam, niekde, kde sme ešte neboli a ten Alexandra Wellness hotel v LJ mal dobré referencie od organizácie TP v Prešove cez Anku Porembovú.

Ako Ti písala Anka, list s oznamom o tejto akcii Ti poslala, zásielka však k Vám z nejakého dôvodu nedorazila, túto záležitosť v celom rozsahu mala z tohto pohľadu na starosti ona, celú komunikáciu s hotelom obstarala Alica, tá zbierala aj prihlášky – termín bol dosť krátky, keďže hotel chcel mať do 8. 9. potvrdené počty rezervovaných izieb. Ja som do toho nijako nevstupoval, prihlásili sme sa rovnako ako ďalších 23 ľudí (pôvodne nás bolo prihlásených 25, dvaja z toho na poslednú chvíľu vypadli).

Takýmto nepríjemným prípadom sa nedá zrejme úplne vyhnúť, do budúcnosti však budeme musieť urobiť všetko pre to, aby sme ich minimalizovali – jednak tým, že by sme tieto informácie zverejňovali na našej vynovenej webstránke, ale aj tak, že všetko, čo sa dá a komu sa dá, budeme posielat' aj elektronicky. Nič nás

to nestojí, no najmä máme istotu (i dôkaz) komu a kedy aká informácia išla, a ak sa nám to nevráti, vieme tiež takmer okamžite, či príslušná mailová adresa je správna alebo nie.

Verím, že sa to už nebude opakovať, prinajmenšom nie vo vzťahu k členom ako ste Vy, ktorí radi chodíte vždy, keď sa Vám dá. Nebol to teda žiadny zámer, ani spiknutie, neexistujú žiadni vyvolení ani rovnejší od rovných. Je nás už príliš málo na to, aby sme sa delili na nejaké záujmové skupiny či kasty, myslím, že by sme sa mali tešiť z každého, čo chce a ešte vládze niekam prísť. Nie je to jednoduché, nebolo to jednoduché ani teraz, tí, čo nie sú motorizovaní ako my, sa s tým museli nejako vysporiadať, myslím, že niektorí ďalší, čo aj chceli prísť, to nakoniec vzdali kvôli ťažšie dostupnejšiemu miestu.“

šg

Kremnická barlička – 15. ročník

Milí priatelia, istotne aj Vy si poviete ako ten čas rýchlo letí, zase sme o rok starší, zase nám ten beťár čas pripísal v tvári nové vrásky, no naopak ubral nám sily, na zdraví nepridal, niekoho blízkeho nám navždy vzal, no niekomu vzácny dar v podobe vnúčatka daroval.

Prečo to spomínam? Nuž spomenula som si koľko príbehov, koľko životných udalostí sa udialo, zmenilo niektorým z nás úplne zabehnutý kolobeh života (či už strata partnera, rozchody mladých v rodine, rozpadnuté dlhoročné priateľstvá, choroby). Je toho veľa o čom sa dá hovoriť. Hovorím o tak krátkom čase ako sú dva roky. Áno, pred dvoma rokmi v roku 2017 sme sa druhýkrát zúčastnili s Milanom na Kremnickej barličke. Po prvýkrát (v roku 2016) sme tam boli, ako sa hovorí, iba ako pozorovatelia. Hoci neboli sme tam naprázdno, doviezli sme tam na výstavu Milanove perníkové dielka a moje madeirové vajíčka. V roku 2017 sme nielen vystavovali perníky, vajíčka, výšivky a háčkované dečky, skúsila som sa zapojiť do súťaže s vlastnou tvorbou v poézii a próze. Ako to všetko prebiehalo a dopadlo v obidvoch ročníkoch ste sa mohli dozvedieť v našich Informátoroch z týchto rokov.

Minulý rok nás opäť oslovil náš predseda Števkó, či opäť nepôjdeme do Kremnice, no v tom istom termíne som mala mať aj 10. výročné stretnutie na Ekonomickej škole v Humennom. Rozhodla som sa pre stretnutie, jednak kvôli spolužiackam, ktoré som dlhšie nevidela, ale aj kvôli návšteve mojich aj Milanových starších súrodencov.

Osobne sme sa na Kremnickej barličke nezúčastnili, ale sme s predsedom Števkom, ktorý tam v tom čase išiel na zasadnutie Rady SZTP, poslali perníky, aby ich dal na výstavu a potom buď rozdal alebo dal do tomboly. Musím spomenúť, že nás potom informoval (čo vôbec nemusel), kde perníky skončili.

V tomto roku sme sa rozhodli, že ak mi to tá moja komplikovaná, boľavá noha dovolí, zúčastníme sa opäť na Kremnickej barličke, a to nielen s vecami

na výstavu, ale skúsím to znova v súťaži prózy s vlastnou tvorbou. Tešili sme sa na stretnutie s ľuďmi, ktorých sme tam spoznali, ale aj na tých, ktorých spoznáme. Tešili sme sa o to viac, lebo konečne sa odhodlali prihlásiť aj Majka a Ondro Mockovi. Ondřík spomínal, že nacvičujú spolu s Majkou, no ako sa blížil termín Barličky, Majka povedala, že asi spievať nebude, lebo sa bojí, že sa tam strémuje, že čo tam bude robiť. Navrhla som jej, aby urobila nejaké jesenné venčeka alebo iné dekorácie, o ktorých som vedela, že ich vie urobiť pekné. Aké však bolo naše sklamanie, keď Števkó v stredu tesne pred súťažou poslal SMS, či ideme do Kremnice, lebo Majka a Ondro nemôžu. Priznám sa, že sme s Milanom aj my predtým uvažovali, či pôjdeme nielen kvôli mojím problémom s nohou, ale aj kvôli tomu, že necelé dva týždne pred odchodom do Kremnice nám naši zlatí synovia vybavili pobyt v Turecku (dostali sme to vlni v novembri ako dar k Milanovej 70-ke), s tým, že odlet je z Viedne 10. septembra, v utorok ráno t. j. necelé dva dni po Kremnickej barličke.

Neodpísala som mu SMS, ale som mu ihneď zavolala, čo sa deje a ako sme sa rozhodli. Nechceli sme na poslednú chvíľu zrušiť účasť aj my, tak som mu povedala, že pôjdeme. A nastali nám krušné chvíle. Dokončiť veci na výstavu, nachystať potrebné do Turecka, niečo dokúpiť nielen nám, ale nakúpiť zásoby (konzervy) aj naším zvieratkám (psíkovi a mačičke), niečo porobiť na záhrade a to som nemala napísanú ani jednu vetu do súťaže. Vrávi sa, že keď sa chce, všetko sa zvládne, ale nie vždy je to pravda. Milan nachystal perníky, niečo veľkonočné, niečo vianočné a ako sa hovorí, čerešničkou na torte mala byť veľká perníková chalúpka so všetkým čo k nej patrí. Všetko by bolo OK, ale ako na potvoru perníkové diely, ktoré mali byť na strechu, sa po vybratí z rúry a po vychladnutí pokrivil. Nepomohlo ani opätovné zohriatie. Všetky diely už boli ozdobené a prilepené, len strechu nie a nie zamaskovať a čas bežal. Tak som mu povedala, aby to nechal tak a keďže mu ostalo kúsok perníkového cesta navrhla som mu, aby upiekol veľký štvorlístok, ozdobil a napísal logo Kremnickej barličky. Perníkovú chalúpku dokončil, keď sme sa vrátili z Turecka. Rozhodli sme sa ju darovať bratovým trom vnučkám, takže ju Milan ozdobil perníkovými srdiečkami a lentilkami. Odviezli sme ju im, keď sme o necelé dva týždne cestovali na východ. To ste mali vidieť, to bolo radostí.

Ale už dost detailov, vráťme sa ku Kremnickej barličke. V piatok 6. septembra Milan ešte ráno dokončil štvorlístok, popripravoval veci, krmivo susede, ktorá sa nám starala o zvieratka a o kvety. Ja som niektoré veci na výstavu pobalila ešte večer. Na všetko bolo potrebné dať pozor, pretože išlo o krehké veci. Ja som urobila na výstavu 8 veľkých madeirových vajíčok, asi 20 vajíčok s čiapkami (tie mali pred dvoma rokmi veľký úspech) a keďže vlni som začala zdobiť voskové sviečky – urobila som dve malé voskové vajíčka, jednu rovnú sviečku – tie boli na veľkonočných perníkoch a jedno vajíčko veľké (väčšie ako husacie), jednu rovnú vianočnú sviečku tiež na perník. Po prvýkrát som skúsila ozdobiť aj väčšiu sviečku s ozdobným motívom (kvety a pod.). Milan povedal nech ju zoberiem a myslím, že sa páčila. Na výstavu som

vzala aj háčkované dečky, ktoré sme povyhrávali v tombolách na stretnutiach POLIO.

Do Kremnice sme došli niečo po 17-tej hodine. Predsedu Štefka, ktorý tam bol na zasadnutí, sme už nestihli. Povedali nám, že pred chvíľou odišiel. Navečerali sme sa, vypočuli sme si informácie o priebehu súťaže. Pani, ktorá mala na starosti ubytovanie, nám povedala, že kľúče od izieb máme na prízemí ubytovne. Tak sme sa išli napred ubytovať s tým, že sa potom vrátíme vyložiť vecí na výstavu. A scenár spred dvoch rokov sa zopakoval. Zoznam ubytovaných a čísla izieb sme našli, aj pár kľúčov na ňom, no kľúče od našej izby, zhodou náhod, či už okolností tej istej izby ako pred dvoma rokmi, nebol. Vyšli sme na poschodie, či náhodou kľúče nebudú vo dverách alebo či niekto nebude vo vnútri. Bohužiaľ ani jedno ani druhé. Ja som ostala v ubytovni a Milan sa vrátil do reštaurácie, či niekto nemá omylom naše kľúče. O chvíľu sa vrátil s tým, že nikto sa neohlásil. Asi o necelých desať minút prišli nejakí manželia (nepoznali sme ich), že oni majú naše kľúče, že keď došli, zoznam ubytovaných tam ešte nebol (neskôr nám pani, ktorá mala na starosti ubytovanie, vysvetlila ako k tomu došlo, pretože aj iní mali podobný problém s ubytovaním). Nakoniec za zistilo, že títo manželia mali izbu vedľa nás, ale tiež im kľúče zobral niekto iný. Kufor a tašky sme nechali na izbe a ponáhľali sme sa vyložiť z auta veci na výstavu. A zase problém, nemali sme kde vystaviť, pretože stoly určené na výstavu boli obsadené. Museli sme čakať, kým správca, či údržbár prinesie

d'alší stôl. Všetko ďalej už išlo hladko. Všetci, čo sme vystavovali mali obmedzené podmienky a to tým, že účastníkov tejto Barličky bolo viac ako v predchádzajúcich rokoch, nebolo veľa miesta na výstavu. Pozdravili sme sa s tými, ktorých sme už poznali. Prvýkrát som sa rozprávala s predsedníčkou SZTP a zároveň moderátorkou súťaže pani Ing. Monikou Vrábl'ovou. Ľutovala a zároveň som ju aj obdivovala, že aj napriek tomu, že bola na vozíčku a na ruke mala sadru, prišla do Kremnice. Tu som sa dozvedela, že je tiež východniarka.

Ráno po raňajkách trochu s oneskorením, lebo sa čakalo na pána primátora Kremnice, zahájila súťaž Ing. Vrábl'ová. Potom odovzdala slovo predsedníčke poroty, ktorú tvorila ona a ďalšie dve panie. Pani predsedníčka poroty, tak ako som ju poznala spred dvoch rokov, opäť sršala vtipnými poznámkami. Hneď uviedla, že súťaž nebude prebiehať podľa jednotlivých kategórií, ale bude sa striedať slovo a pieseň. Takže nikto z nás nemohol predpokladať, kto a kedy pôjde súťažiť. Tak ako pred dvoma rokmi som mala trému, ale nemala som kedy nad tým premýšľať, lebo ešte pred súťažou a aj počas nej som dokončovala jednu báseň. Vlastne to ani nie je báseň, ale len na papier dané myšlienky týkajúce sa mojej situácie, mojich zdravotných problémov. A vlastne ani to sa

mi nedarilo, lebo pri našom stole sedel Dušan Hanko, chalan, vlastne pán tak po tridsiatke, vodič po havárii, ktorý už pár rokov po sebe vyhrával v poézii – vlastná tvorba a vyhral aj v tomto roku, sršal stále nejakými poznámkami. Do súťaže som sa prihlásila svojím príbehom o operáciách, ale keď som počula súťažiť Anku Šutákovu a tá súťažila s príbehom, ktorý mala uverejnený v novej 10. zbierke básnickej a prozaickej tvorby ľudí s telesným postihnutím roku 2019, ktorú mal pokrstiť pán primátor mesta Kremnice a ktorú som dostala pár dní pred Kremnickou barličkou, rozhodla som sa súťažiť s príspevkom, ktorý som mala tiež v tejto zbierke. Ide o príspevok, ktorý bol uverejnený v našom Informátore. Je to úvaha o priateľstve. Keď som ju zasielala do zbierky, trochu som ju v niektorých miestach upravila alebo niečo pridala. Už bol skoro obed, myslela som si, že pôjdem súťažiť až po obede, tréma zo mňa skoro upadla, no vzápätí som počula svoje meno a s čím budem súťažiť. Najprv som sa p. Vrábl'ovej, ktorá uvádzala súťažiacich a ktorá nás vyzvala, či sa nedajú niektoré príspevky skrátiť, že v tomto roku je prihlásených veľa súťažiacich, že sa súťaž predĺži možno až do večera, ospravedlnila, že budem súťažiť s iným príspevkom, že ten čo som si pripravila je dosť dlhý, ešte dlhší než mal pán Turček. Povedala, že to nevádi. Po prednesení príspevku som požiadala porotu, či im môžem predniesť, ale mimo súťaže to, čo som si pripravila „Poďakovanie Bohu“, v skratke som vysvetlila svoju situáciu a prečo to poďakovanie. Pri návrate k stolu ma zastavila jedna pani, nepoznala som ju, bola staršia niečo po 70-ke a neskôršie som sa dozvedela, že je po mozgovej príhode, požiadala ma, či jej tu akože báseň nenapíšem. Napísala som jej, ale čo s ňou mienila robiť, neviem.

Za mnou boli ešte asi dvaja súťažiaci a potom bola vyhlásená obedňajšia prestávka. Po nej súťaž pokračovala. Nevládla tam napätá atmosféra, pretože ako som uviedla, striedala sa poézia, próza, piesne alebo rôzne humorné vystúpenia a najmä piesne, kde prevládal viac ľudový žáner a kde vystupovali už ako sa hovorí skalní (dlhé roky súťažiaci Barličky), vytvárala sa skôr veselá zábava.

Už počas súťaže došiel aj pán primátor Kremnice. Ospravedlnil sa za oneskorenie. Vraj sobášil mladý pár, čo je v tejto dobe vzácnosťou. Po skončení súťaže pán primátor spolu s riaditeľkou SZTP Mgr. Oľgou Bohuslavovou pokrstili ako som už spomínala 10. zbierku básnickej a prozaickej tvorby. V úvode krstu p. riaditeľka nás oboznámila s vydaním predchádzajúcich zbierok aj tejto jubilejnej zbierky. Každá zbierka mala svoj názov. Táto jubilejná nesie názov posledných slov z vety amerického básnika Roberta Frosta: „Všetko, čo som sa naučil, môžem zhrnúť do troch slov: **život ide ďalej**“.

Po súťaži a krste zbierky mali sme asi hodinovú prestávku, voľný program. Bola som rada, potrebovala som si ošetriť nohu a trochu si poležať, pretože dlhé sedenie mi tiež robí problémy. Počas súťaže som síce viackrát vstávala a chodila von, ale bolo mi to trápne, čo si o mne iní pomyslia. Aj preto som pri súťaži vysvetlila svoju situáciu. Keď sme sa vrátili do reštaurácie, porota ešte stále pracovala na vyhodnotení. Niektorí účastníci sedeli pri stoloch

s občerstvením, iní si prezerali vystavené práce a ďalší sa zdržiavali vo vedľajšej časti, kde bol pingpongový stôl s pohodlnými kreslami. Počasie nás nesklamalo. Tak ako v predchádzajúcich rokoch, tak aj teraz začalo pršať. Nebol to silný dážď, ale iba jemné mrholenie. My s Milanom sme počas čakania na vyhlásenie výsledkov súťaže balili niektoré perníky, vajíčka aj sviečky, aby sme ich mohli dať do tomboly alebo darovať. Práve som sa rozprávala s pani Ankou a jej manželom, keď predsedníčka poroty začala vyhlasovať výsledky súťaže. Vrátila som sa k nášmu stolu, kde sa Milan bavil s Dušanom, s ktorým sme si stihli potykať a s jeho asistentom. Výhercom spolu s pani predsedníčkou poroty a Ing. Vrábl'ovou blahoželal aj pán primátor Kremnice. Priznám

sa, že som nečakala žiadne umiestnenie, pretože príspevky aj súťažiaci v tomto 15. ročníku boli ozaj vynikajúci. Preto mnou trholo, keď pri vyhlásení výsledkov próza – vlastná tvorba, 3. miesto, som počula svoje meno. Neviem ani, ako som prešla celou reštauráciou k porote. Druhé miesto vyhrala Anka Šutáková, ktorá doteraz pár rokov po sebe sa umiestnila na 1. mieste. Tromfla ju mladá pani, niečo okolo 30 rokov. Nevidela som na nej žiadne postihnutie. Bola však ozaj vynikajúca nielen v prednese, ale aj príspevkom, ktorý mala. Hovorila v ňom o probléme mladých ľudí v tejto dobe, o manželstve, rodičovstve a borení sa s ťažkosťami. V súťaži v speve vyhrali manželia, ktorí na súťaž prišli prvýkrát, a zhodou okolností boli to tí manželia, ktorí mali kľúče od našej izby. Počas zábavy, ktorá bola po večeri, sme sa s nimi bližšie zoznámili. Zábava bola ozaj vynikajúca. Hrali a spievali tí, čo súťažili, ale pridali sa k nim aj ostatní. Počas zábavy bola aj tombola. Muselo sa žrebovať na dvakrát, pretože vecí do tomboly bolo neúrekom. S Milanom sme neostali do konca, chceli sme ráno hneď po raňajkách vyraziť na cestu domov. Veci z výstavy sme skoro všetky rozдали aj dali do tomboly. Rozlúčili sme sa s tými, ktorých sme už dobre poznali, iných sme pozdravili. Po raňajkách sme sa zaozprávali s Dušanom a jeho asistentom, ale aj inými, ktorí sa pri nás pristavili. Takže náš odchod ako sme plánovali sa trochu oddialil. No nemrzelo nás to. Plní dobrých pocitov z priebehu súťaže, zo stretnutí s novými ľuďmi, to všetko zatienilo nedorozu-

menie s ubytovaním, sme sa vydali na cestu domov. Bola nedeľa, počasie nám prialo, cesty boli poloprázdne a my dvaja sme sa bavili už o ďalšej ceste, ktorá nás čakala o dva dni a čo všetko musíme ešte stihnúť. Na cestu, na ktorú sme sa tešili, ale zároveň aj obávali ako to zvládnem.

Milí priatelia, keďže sa blíži koniec roka dovoľte nám popriať Vám požehnané a pokojné vianočné sviatky a Šťastný magický Nový rok 2020, plný dobrého zdravia, lásky, šťastia a veľa stretnutí iba s dobrými ľuďmi v ňom.

Tešíme sa na Vás

Hela a Milan Dovhunovci

Pod'akovanie Bohu

1. Vďaka Ti Bože za nohy, že hoci choré a unavené, ale predsa ich ešte mám a kráčať na nich ešte smiem
2. Vďaka Ti Bože za nohy, že stáť na nich viem a aspoň nejaké práce vykonávať dokážem
3. Vďaka za ruky, ktorými prežehnať sa viem, a ďakovať Ti Bože, že každé ráno vykročiť do nového dňa smiem
4. Vďaka Ti Bože za ruky, ktorými odkrojiť a do úst dať si smiem Tvoj každodenný chlieb
5. Vďaka Ti Bože za ruky, ktorými aj sama nielen chlieb, ale aj iné dobroty upiecť, či uvariť viem
6. Vďaka Ti Bože za ruky, ktorými svojich drahých objat' môžem a hlávky milovaných vnúčať pohladkať viem
7. Vďaka Ti Bože za ruky, ktorými vytvárať nejaké ručné dielka viem, a nimi potešiť svojich blízkych, ale aj iných smiem
8. Vďaka Ti Bože za ruky, ktorými barle držať smiem, a aspoň trochu choré nohy od námahy odbremeniť viem
9. Vďaka Ti Bože za každý prežitý deň

H. Dovhunová

Naše rady opustila

Matilda Smataníková

Česť jej pamiatke!

Zo septembrového rokovania Republikovej rady SZTP v Kremnici

Pravidelné zasadnutie Republikovej rady SZTP rozšírené o členov Republikovej kontrolnej komisie a pracovníkov SZTP sa konalo deň pred Kremnickou barličkou, 6. 9. 2019 (o samotnej KB píše vo svojom príspevku na inom mieste Helenka a Milan Dovhunovci), na pravidelnom mieste – v rekreačnom zariadení Toliar kúsok za Kremnicou smerom na Skalku. Z bohatého viac ako trojhodinového programu vyberám:

- Informácie o realizovaných i pripravovaných aktivitách a podujatiach (vydanie básnickej zbierky 2019 „Život ide ďalej...“; výstavy „Svet ako ho vidíme my“ v Partizánskom a v Leviciach; výstavy fotografií „Tak to vidíme my...“ v synagóge v Leviciach a v Liptovskom múzeu v Ružomberku; rehabilitačné pobyty pre členov SZTP s dotáciou MPSVR; benefičný koncert SZTP 20. 10. 2019 v Istropolise; projekt „Eliminácia bariér ako cesta k nediskriminácii“ realizovaný s podporou Ministerstva spravodlivosti SR, v rámci ktorého sa aktuálne vykonáva prieskum bezbariérovosti vo vybraných monitorovaných mestách na Slovensku a na ktorý nadviažu workshopy s prezentáciou výsledkov);
- Z pozície predsedu Legislatívnej komisie SZTP som účastníkov zasadnutia informoval o návrhu nových Stanov SZTP, ktorý som pripravil v priebehu letných mesiacov. Okrem zmeny názvu samotnej organizácie (namiesto „Slovenský zväz telesne postihnutých“ som navrhol „Slovenský zväz občanov s telesným postihnutím“) som navrhol aj ďalšie zmeny, ktorých základným cieľom bolo text Stanov podstatne skrátiť, sprehľadniť a uviesť v ňom len to, čo v Stanovách občianskeho združenia tohto typu musí byť, ostatné veci presunúť do vnútrozväzových predpisov.

Zmenu názvu SZTP väčšina členov Republikovej rady jednoznačne odmietla, zásadnejšie výhrady boli však aj k ďalším mnou navrhnutým zmenám. Prítomní sa dohodli, že svoje pripomienky k návrhu nových Stanov SZTP zašlú členom legislatívnej komisie do 15. 10. 2019, v nadväznosti na to bude pripravený ďalší návrh so zapracovanými pripomienkami, ktorý sa predloží na diskusii členským organizáciám SZTP ešte pred jarnými výročnými členskými schôdzami; konečný návrh nových Stanov SZTP spolu s aktualizovanými vnútrozväzovými predpismi (najmä Vnútorným a Organizačným poriadkom SZTP) bude predmetom rokovania zjazdu SZTP, ktorý sa uskutoční v júni 2020.

- Proces odpredaja nehnuteľnosti na Vajanského ul. 18 v Štúrove stále nie je ukončený, aktuálne sa čaká na dodatočnú legalizáciu jednej z jej prístavieb, predpokladá sa, že proces by sa mal uzavrieť ešte v priebehu tohto roka.
- Zjazd SZTP sa uskutoční v dňoch 4. – 6. 6. 2020 v hoteli Park v Hokovciach a bude spojený podobne ako v niektorých predchádzajúcich rokoch (2016 v Trebišove, 2012 v Komárne) aj s oslavami Medzinárodného dňa osôb so

zdravotným postihnutím. Výročné členské schôdze jednotlivých organizačných jednotiek SZTP, na ktoré priamo nadviaže zjazd, sa majú uskutočniť najneskôr do 15. 3. 2020.

- Budúci rok si SZTP pripomenie aj 30. výročie svojho vzniku (ustanovujúci zjazd sa konal v apríli 1990), v súvislosti s tým by sa malo konať aj slávnostné zasadnutie RR SZTP rozšírené o predsedov všetkých nižších organizačných jednotiek (krajské rady, okresné rady, základné organizácie), resp. zástupcov kontrolných orgánov. O termíne a mieste konania tohto slávnostného zasadnutia by sa malo rozhodnúť do konca tohto kalendárneho roka.

Štefan Grajčár

Výročné Valné zhromaždenie Európskej únie polio, 6. 7. 2019, Lobbach, Nemecko

Na tohtoročné výročné Valné zhromaždenie EPU, ktoré sa konalo v sobotu 6. júla 2019 v nemeckom mestečku Lobbach neďaleko od Heidelbergu, sme sa s Gizkou vydali v piatok ráno, 5. júla, na sviatok Cyrila a Metoda, po nám už známej trase, keďže v Lobbachu sme boli za rovnakým účelom a tiež autom aj v júni 2017. Necelých 800 kilometrov po trase Žehrianska 7, Petržalka – Sankt Polten – Linz – Passau – Regensburg – Schwabach – Lobbach sme aj s polhodinovou prestávkou na oddych kdesi na polceste absolvovali za necelých deväť hodín v pohode a bez problémov, jednak vďaka tomu, že rakúske a nemecké diaľnice poskytujú komfortné podmienky na jazdu, ako aj tomu, že miestami dlhočizné kolóny áut mieriach z Bavorska, kde práve vypukli letné školské prázdniny, tiahli úplne opačným smerom ako my, teda najmä na juh a juhovýchod ☺.

Bezprostredne po príchode do [Seminar Hotel Manfred Sauer Stiftung](#) v mestečku Lobbach sme sa ubytovali v jednom z veľmi príjemných bungallowov (mimochodom, keby to nebolo tak ďaleko a za hranicami našich finančných možností, mohli by sme si tam naše víkendovky i týždňové rekondičné pobyty organizovať každý rok, sú tam parádne podmienky pre ľudí ako sme my, pivo je tam však o niečo drahšie ako u nás...; najvyšší čas vybudovať niečo podobné aj u nás na Slovensku...) a hneď na to som „utekal“ (pripúšťam, je to eufemizmus, utekať už viem iba v aute a aj to len na dobu určitú) na zasadnutie výboru EPU, ktoré začínalo o piatej. Na ňom sme privítali nového člena výboru EPU, Roberta Cordiera, zastupujúceho organizáciu obrnárov z Francúzska (www.polio-france.fr), zasadnutia sa zúčastnili všetci členovia výboru okrem Johna McFarlanea, ktorý nemohol prísť kvôli pretrvávajúcim zdravotným problémom. Hlavným bodom programu na zasadnutí výboru EPU bolo organizačné a obsahové zabezpečenie priebehu samotného Valného zhromaždenia EPU nasledujúci deň. Tu si dovoľím spomenúť, že na Valné zhromaždenie EPU som podobne ako predchádzajúce dva roky pripra-

voval menovky pre všetkých účastníkov a tentoraz zabezpečoval aj tlač materiálov s príspevkami dr. Brauera a tlač diplomov pre troch uznávaných odborníkov, ktorým sa výbor EPU rozhodol udeliť čestné členstvo.

Samotné Valné zhromaždenie EPU sa konalo v sobotu 6. 7. 2019 dopoludnia, zúčastnilo sa ho 35 zástupcov členských organizácií EPU, ako aj traja čestní hostia – dr. Perer Brauer, Nemecko; prof. Pierre Van Damme, Belgicko; a prof. Frans Nollet, Holandsko.

Program Valného zhromaždenia EPU mal štandardný „schôdzový“ priebeh (schálenie Správy z predchádzajúceho Valného zhromaždenia EPU, ktoré sa konalo v júni 2018 v Rheinsbergu, Nemecko; Správa o činnosti od posledného VZ; Správa o hospodárení; Správa auditorov...). Z tejto oficiálnej časti programu načim ešte spomenúť, že v súlade so Stanovami EPU bol za nového člena výboru EPU zvolený pán Robert Cordier z Francúzska, plénum rovnako jednohlasne rozhodlo aj o predĺžení mandátu na ďalšie tri roky pre Štefana Grajcára zastupujúceho Asociáciu polio v SR, ako aj Asociáciu polio v ČR (tu treba spomenúť, že za člena výboru EPU som bol zvolený v r. 2016 na Valnom zhromaždení EPU v Piešťanoch na obdobie troch rokov, po uplynutí tejto lehoty sa vyžaduje opätovné potvrdenie vo funkcii alebo funkcia zaniká).

Z ďalších bodov oficiálneho programu VZ je potrebné spomenúť ešte informáciu, že budúročné Valné zhromaždenie EPU sa uskutoční počas 3. európskeho kongresu o polio a PPS, ktorý sa bude konať v dňoch 10. – 12. júna 2020 vo Vitorii-Gasteiz v Španielsku. EPU je oficiálnym partnerom konferencie, jeho organizáciu zabezpečuje organizácia obrnárov v Baskicku v spolupráci s regionálnou organizáciou Rotary International Vitoria.

Program stretnutia európskych organizácií poliomyelitikov, členov EPU, pokračoval následne odbornými prednáškami, prezentáciami troch renomovaných odborníkov v oblasti polio a PPS – dr. med. Petra Brauera, Nemecko (*Dýchanie a postpoliomyelitický syndróm; Ventilation and Post-Polio Syndrome*); prof. Pierre Van Damma, Belgicko (*Quarantine vaccine study to assess safety, immunogenicity and shedding of novel polio vaccines*) a prof. Frans Nollata, Holandsko (*Results achieved up to this date of Study B-Fit – A guideline to individualized exercise in Post-Polio Syndrome*). (Poznámka: všetky tri prezentácie môžem komukoľvek na požiadanie zaslať.)

Posledne menovaný je hlavným odborným garantom pripravovanej konferencie o polio a PPS, ktorá sa uskutoční v júni 2020 vo Vitorii-Gasteiz v Španielsku pod názvom „Zlepšovanie starostlivosti o pacientov s polio“ (*Improving care for polio survivors*). Podrobnejšie informácie o konferencii sú dostupné už aj na webstránke konferencie <https://postpoliocongress.com>, oficiálnymi jazykmi konferencie je angličtina a španielčina, registrácia je otvorená od 1. 9. 2019.

Posledným bodom oficiálneho programu bolo slávnostné udelenie čestného členstva EPU pre troch renomovaných odborníkov venujúcich sa problematike polio a PPS dlhé roky – čestnými členmi EPU sa stali dr. med. Thomas

Lehmann, Švajčiarsko, Tom House, Nemecko, a prof. Frans Nollet, Holandsko; ich krátke profily uverejníme v nasledovnom čísle nášho Informátora.

V nedeľu krátko po raňajkách sme sa vydali na cestu domov – trasa rovnaká, podmienky ale už o niečo horšie, keďže sme sa aspoň na čas museli zaradiť do prúdu nemeckých dovolenkárov tiahnucich do južnejšie položených dovolenkových destinácií najmä v stredomorí. Aj keď sme cestu späť zvládli, v nedeľu večer sme boli celkom radi, že tých 1 550 kilometrov, ktoré sme od piatku najazdili, prešlo bez akýchkoľvek problémov. Bolo to zaujímavé a inšpiratívne stretnutie, začíname sa tešiť na Španielsko v júni 2020...

Štefan Grajcár

Výročné Valné zhromaždenie Európskeho fóra zdravotného postihnutia v Bruseli

Tohtoročné výročné Valné zhromaždenie Európskeho fóra zdravotného postihnutia (EDF) sa uskutočnilo v dňoch 1. – 2. júna 2019 v priestoroch hotela Thon na Ulici zákona ☺ (Rue de la Loi) v Bruseli. Zúčastnilo sa ho takmer 200 zástupcov organizácií členských krajín EÚ zastupujúcich osoby so zdravotným postihnutím, okrem nich boli prítomní aj predstavitelia Európskej komisie, ako aj zástupcovia priemyslu. Slovenskú republiku reprezentovala delegácia tvorená zástupcami Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím (NROZP) v zložení – p. Branislav Mamojka, predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR, p. Michaela Hajduková, odborná pracovníčka Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, p. Iveta Mišová, riaditeľka OZ Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, a autor tejto správy Štefan Grajcár, ktorý zastupoval Slovenský zväz telesne postihnutých a ktorému v pozícii asistentky pomáhala jeho manželka Gizka.

Oficiálny program výročného Valného zhromaždenia EDF otvoril úvodný príhovor Yannisa Vardakastanisa, prezidenta EDF, ktorý privítal čestných hostí a účastníkov VZ a následne odovzdal slovo p. Anne Lucii Arellano, predsedníčke Medzinárodnej aliance zdravotného postihnutia (IDA – [International Disability Alliance](#)). IDA združuje nadnárodné organizácie z celého sveta obhajujúce záujmy ľudí so zdravotným postihnutím (jej členom je aj samotná EDF) a usiluje sa v spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami ochraňovať ľudské práva ľudí so zdravotným znevýhodnením na celom svete v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Prezident EDF, p.
Yannis Vardakastanis,
p. Gunta Anca, členka
výboru,
a p. Catherine
Naughton, riaditeľka
sekretariátu EDF

V poradí tretím rečníkom v úvode VZ bol p. Jos Sales, prezident Výboru osobnej dopravy Medzinárodnej únie cestnej dopravy (www.iru.org; International Road Transport Union – Passenger Transport Council), ktorý tým súčasne otvoril aj hlavnú časť dopoludňajšieho programu – európsku konferenciu s názvom „*Smart Travel – Partnership and technology making European travel more accessible*“ (Inteligentné cestovanie – partnerstvo a technológia v prospech prístupnejšieho cestovania v Európe). V priebehu konferencie odznelo celkom sedem odborných príspevkov, v ktorých sa prezentovali tak príklady dobrej praxe z rôznych oblastí dopravy a z rôznych krajín Európskej únie, ako aj pohľad Európskej komisie a jej Generálneho riaditeľstva pre mobilitu a dopravu.

Samotné Valné zhromaždenie EDF malo štandardný priebeh oficiálnych stretnutí tohto druhu (voľby komisií, správy o činnosti, správy o hospodárení atď.) a nebudeme sa tu jednotlivými bodmi programu podrobnejšie zaoberať, spomeniem však aspoň tie významnejšie:

- v doplňujúcich voľbách sa novými členmi výboru EDF stali pani Luisa Paola Bosisio (Taliansko) a pán Francisco Vañó Ferre (Španielsko) a spomínam to tu aj preto, že p. Ferre takto bude v EDF zastupovať osoby s telesným postihnutím, kam sa zaraďujú aj členovia nášho SZTP;
- VZ schválilo:
 - správu o činnosti za rok 2018, aktualizáciu programu na tento rok a pracovný program na rok 2020,
 - priority EDF pre novozvolenú Európsku komisiu,
 - dokument k voľbám do Európskeho parlamentu, ktorý opakovane poukázal na pretrvávajúce problémy v prístupnosti pre osoby so zdravotným znevýhodnením,

- v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu VZ schválilo aj rezolúciu k obnoveniu činnosti Medziskupiny pre zdravotné postihnutie (Disability Intergroup)

Pohľad do rokovacej sály – v strede rozoznatelné profily p. Branislava Mamojku, p. Michaely Hajdukovej a p. Ivety Mišovej

Súčasťou programu Valného zhromaždenia bol aj workshop o Európskom semestri, kde hlavný príspevok predniesla p. Katerina Ivankovic-Knezovic, zodpovedná za sociálne otázky na Generálnom riaditeľstve Európskej komisie pre zamestnanosť a sociálne veci. Spomenula záväzky Komisie vyplývajúce z Európskej stratégie zdravotného postihnutia a v tejto súvislosti vyzdvihla prínos EDF a jeho členov pre prijatie Európskeho aktu o prístupnosti*, no upozornila aj na oprávnenú nespokojnosť s jeho aplikáciou v praxi.

Valné zhromaždenie EDF pokračovalo popoludní workshopom o Dohovore OSN o eliminácii diskriminácie žien, túto časť programu sme však už z časových dôvodov neabsolvovali a v popoludňajších hodinách sme sa vrátili do Bratislavy.

Štefan Grajcár

* Poznámka autora: Analýzu EDF Európskeho aktu o prístupnosti, resp. jej prvú časť, spolu s odkazom na samotný Akt, zverejnila nedávno NROZP na stránkach internetového časopisu Mosty inklúzie, č. 3, str. 17-23; pozri: http://www.nrozp-mosty.sk/images/03-2019/finMosty_cislo_3_jun_jul2019.pdf.

Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2018 v NR SR

Národná rada Slovenskej republiky na svojej 45. schôdzi, ktorá sa konala od 9. do 22. mája 2019, prerokovala okrem iného aj Správu o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2018, ktorú v pléne NR predniesla pani JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím.

Správa v rozsahu 211 strán je členená do šiestich základných častí (posledná siedma časť sa venuje samotnému tímu komisárky a jej Úradu):

- Základné informácie
- Prešetrovanie podnetov
- Poradenstvo
- Aktivity v oblasti legislatívy
- Monitorovanie a prieskum dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím
- Spolupráca

Obsahovo najbohatšia je druhá časť Správy – Prešetrovanie podnetov – v ktorej sa podrobne prezentuje hlavná činnosť Úradu komisárky, a to v nasledovných oblastiach:

- služby zamestnanosti a kompenzácie
- občianskoprávna a rodinná agenda
- zdravotníctvo a sociálne poistenie
- bezbariérová prístupnosť
- sociálne služby a vzdelávanie

Každá z uvedených oblastí má formálne rovnakú štruktúru: štatistické informácie o činnosti; poznatky z prešetrovaných podnetov; návrhy a odporúčaniavyplývajúce z prešetrovaných podnetov; príklady dobrej praxe; východisková právna úprava.

Pre nás, ľudí so zdravotným postihnutím, sú najzaujímavejšie poznatky z prešetrovaných podnetov – Správa obsahuje celkom 42 príbehov, kde sa na konkrétnych príkladoch ukazuje, aký podnet Úrad komisárky riešil, aké je jeho právne pozadie, aké kroky sa podnikli pri jeho riešení, prípadne aký je konečný výsledok riešenia daného prípadu, podnetu. Príbehy odhaľujú, s akými rozmanitými problémami, diskrimináciou, obmedzovaním svojich práv sa ľudia so zdravotným postihnutím na Slovensku stretávajú – môžu byť pre nás inšpiráciou a poučením, ak sme sa sami stretli s podobnou praxou a nevieme sa domôcť svojich práv, spravodlivosti.

Na ilustráciu, ako takéto príbehy v Správe komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím vyzerajú, dovoľm si uviesť v plnom znení „Príbeh deviaty“, ktorý sa týka osobnej asistencie a príspevku na kúpu osobného motorového vozidla pre ľudí so zdravotným postihnutím nad 65 rokov veku. Tento príbeh sa týka aj veľkého počtu členov Slovenského zväzu telesne postihnutých,

v ktorého členskej základni ľudia nad 65 rokov predstavujú veľmi významný podiel.

„Príbeh deviaty

OPĀTOVNE SA VYSKYTUJÚCE ROZHODNUTIA O VYLÚČENÍ OSÔB NAD 65 ROKOV MAŤ OSOBNÉHO ASISTENTA A PRÍSPEVOK NA KÚPU AUTA

Naša značka: KZP/0364/2018/02R

Aj v roku 2018 sa na mňa obracali podávatelia s podnetmi, v ktorých poukazyvali na ustanovenia zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré považujú za diskriminačné. Taktiež upozornili na to, že uvedeným zákonom boli porušené ich práva garantované Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Za diskriminačné označili podávatelia ustanovenia zákona, ktoré označujú hornú hranicu veku osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa môže poskytnúť peňažný príspevok na osobnú asistenciu a na kúpu osobného motorového vozidla. Touto hornou hranicou je 65. rok veku.

Podľa § 22 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *„Peňažný príspevok na osobnú asistenciu možno poskytovať najskôr od 6. roku veku do dovŕšenia 65. roku veku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Po dovŕšení 65. roku veku možno tento príspevok poskytovať, len ak bol fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovaný pred dovŕšením 65 rokov veku.“*

Podľa § 34 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov *„Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím požiada o poskytnutie tohto peňažného príspevku najneskôr do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 65 rokov veku.“*

Na tieto diskriminačné ustanovenia som upozornila už v Správe o činnosti za rok 2016 a v odporúčaniach vláde SR som navrhovala tieto ustanovenia zmeniť odstránením uvedenej vekovej hranice.

Nakoľko sa s návrhom na zmenu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky nestotožnilo, a to ani v ostatnej novele Zákona o kompenzáciách účinnej od 1. júla 2018, rozhodla som sa požiadať Ústavný súd Slovenskej republiky o posúdenie, či ustanovenia § 22 ods. 2 a § 34 ods. 3 Zákona o kompenzáciách sú v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami, ktorými je slovenská republika viazaná. Za tým účelom, ako aj z dôvodu, že ako komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím nemám pôsobnosť podávať podnety na Ústavný súd SR, som jednotlivé prípady s právnym

odôvodnením odstúpila dňa 18. decembra 2017 verejnej ochrankyni práv prof. JUDr. Márii Patakyovej, PhD., aby po vyhodnotení podnetov podala návrh na Ústavný súd SR na vyslovenie uvedeného nesúladu.

Dňa 5. septembra 2018 sa konala spoločná tlačová konferencia s verejnou ochrankyňou práv Máriou Patakyovou, na ktorej bola poskytnutá informácia o tom, že verejná ochrankyňa práv podala podnet dňa 4. septembra 2018 na Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci nesúladu predmetných ustanovení zákona o peňažných príspevkoch s Ústavou Slovenskej republiky a s medzinárodnými zmluvami.

Ústavný súd SR návrh na neverejnom zasadnutí dňa 14. novembra 2018 v tejto veci prijal na ďalšie konanie.“

(zdroj: Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím za rok 2018, str. 42-43; <https://www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk/Zverejnovanie/Spravy-o-cinnosti>; stiahnuté dňa 21. 6. 2019)

Záver: Správa o činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím je veľmi poučným čítaním, mnohí z nás, členov SZTP vrátane členov našej Asociácie polio, v nej nájdú odpoveď aj na niektoré svoje vlastné, dosiaľ nezodpovedané otázky týkajúce sa našich práv. Ak máte prístup k internetu, prečítajte si ju, možno v nej nájdete aj odpoveď či návod na riešenie svojho vlastného problému.

Štefan Grajcár

Pracovné stretnutia Medziskupiny poslancov NR SR pre oblasť zdravotného postihnutia

Poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky, p. Silvia Shazhad (hnutie OĽANO) pred niekoľkými mesiacmi prišla s veľmi podnetným návrhom pokúsiť sa aj na pôde NR SR vytvoriť priestor, platformu pre pravidelnú komunikáciu medzi poslancami NR SR a zástupcami občanov so zdravotným postihnutím. Inšpiráciou jej bola najmä prax v Európskom parlamente, kde takáto neformálna medziskupina je jednou z najstarších v EP (vznikla už v r. 1980) a ktorej členmi sú poslanci EP z členských krajín, ktorí majú záujem podporovať rozvoj politík zameraných na ochranu práv ľudí so zdravotným postihnutím tak na pôde Európskeho parlamentu v rámci európskych politík a v európskej legislatíve, ako aj vo svojich domovských krajinách na národnej úrovni.

Aj v našom prípade ide o neformálnu skupinu, ktorej členmi sú, resp. sa stávajú či môžu byť poslanci NR SR naprieč celým politickým spektrom na základe vlastného rozhodnutia, že sa takýmto spôsobom chcú venovať problematike ľudí so zdravotným postihnutím a napomáhať na pôde NR SR presadzovať ich oprávnené záujmy. Skupina má svoj štatút vymedzujúci základný rámec pre jej činnosť, je v ňom zakotvená aj ambícia zorganizovať

pracovné zasadnutie počas každej riadne zvolanej schôdze NR SR, čo je spravidla sedemkrát do roka.

Úplne prvé stretnutie Medziskupiny poslancov NR SR pre oblasť zdravotného postihnutia (MP NR SR OZP) sa uskutočnilo ešte niekedy na jar t. r. pred parlamentnými prázdninami, ďalšie dve sa konali 17. septembra a 23. októbra t. r. Prinášam v krátkosti zhrnutie oboch stretnutí, na ktorých som sa aj sám zúčastnil.

17. 9. 2019

V poradí druhé stretnutie (pôvodne plánované na 27. 6.) sa uskutočnilo v tzv. Zimnej záhrade NR SR na hradnom kopci. Okrem pani poslankyne Silvie Shazhad sa ho za poslancov zúčastnili p. Erik Tomáš, p. Viera Dubačová a p. Péter Vörös, organizácie ľudí so zdravotným postihnutím zastupovali p. Branislav Mamojka, p. Michaela Hajduková (obaja NROZP), p. Monika Vrábl'ová, p. Oľga Bohuslavová (obe SZTP), p. Iveta Mišová (Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, ZPLMP) a autor tejto správy.

Hlavnými témami stretnutia boli obnovenie tradície Dňa ľudí so ZP v NR SR a niektoré z pripravovaných legislatívnych návrhov (koncesionárske poplatky; dostupnosť zdravotníckych pomôcok a úloha č. 4.8.6. Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím).

V súvislosti s Dňom ľudí so zdravotným postihnutím v NR SR p. S. Shazhad uviedla, že tieto stretnutia sa na pôde NR SR pred niekoľkými rokmi zvykli konať a keďže boli vnímané ako obostranne prínosné, pokúsi sa túto tradíciu obnoviť. Informovala, že o tomto zámere už rokovala s predsedom NR SR a predstaviteľmi poslaneckých klubov a je predpoklad, že toto podujatie sa podarí uskutočniť ešte v závere tohto roka.

O zrušení koncesionárskych poplatkov za služby poskytované verejnosti Rozhlasom a televíziou Slovenska pre dôchodcov, ktorý schválila NR SR v septembrovej schôdzi a o ktorom bola reč aj na stretnutí Medziskupiny, ste už zrejme čítali či počuli, spomeniem preto už len ďalší bod programu, ktorým boli otázky dostupnosti zdravotníckych pomôcok. Viacerí zástupcovia občanov so ZP tu spomínali dlhotrvajúcu prax zdravotných poisťovní, ktoré odmietajú hrať z verejného zdravotného poistenia niektoré pomôcky súbežne s inými pomôckami (známe sú najmä prípady kombinácie polohovateľného lôžka s elektrickým invalidným vozíkom, nevyhnutné doplnky k elektrickému vozíku a rôzne ďalšie kombinácie). Prítomní sa po krátkej diskusii zhodli, že tomuto problému sa bude potrebné podrobnejšie venovať aj na nasledujúcom stretnutí.

23. 10. 2019

Tretie stretnutie Medziskupiny poslancov NR SR pre oblasť zdravotného postihnutia sa uskutočnilo v stredu 23. 10. 2019 na rovnako mieste a tiež v čase obedňajšej prestávky v rokovaní NR SR. Okrem iniciátorky tejto iniciatívy, p. Silvie Shazhad, sa ho zúčastnili poslanci NR SR p. Soňa Gaborčáková a p. Jaroslav Paška, za organizácie zastupujúce záujmy ľudí so ZP

tam okrem mňa boli p. B. Mamojka (NROZP), p. Tibor Kőböl (Organizácia muskulárnych dystrofií v SR) p. Marek Machata (Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov v SR, AOZPO SR), p. Maroš Matiaško (ZPLMP), p. Jana Filipová (Asociácia nepočujúcich Slovenska, ANEPS).

V programe pracovného stretnutia boli nasledovné témy:

- p. S. Shazhad informovala, že Deň ľudí so zdravotným postihnutím v Národnej rade Slovenskej republiky sa uskutoční v utorok 3. decembra 2019, účasť prisľúbil už aj predseda NR SR, p. A. Danko. Na podrobnejšom programe Dňa ĽZP sa aktuálne intenzívne pracuje.
- S problematikou práva na rozhodovanie prítomných oboznámil p. M. Matiaško: cieľom je presadiť novelu Občianskeho zákonníka, v ktorom na rozdiel od tzv. procesných noriem stále ešte existuje inštitút odňatia práva na právne úkony, ktorý je v rozpore s odporúčaniami Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ako aj európskymi dokumentmi (v Európe sa okrem nás uplatňuje už len v Albánsku a na Ukrajine). Inštitút odňatia je potrebné zrušiť a nahradiť ho obmedzením práv na právne úkony, o rozsahu ktorých rovnako môže rozhodnúť len súd. Odhaduje sa, že na Slovensku sa sa odňatie práva na právne úkony týka 10-15 tisíc ľudí.
- Projekt e-parkovania predstavil prítomným p. T. Kőböl (o projekte píšeme podrobnejšie na inom mieste Informátora) – prvé čítanie návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 447/2008 Z. z. v časti o parkovaní preukáže pre osoby s ŤZP, sa konalo práve v deň stretnutia, hlasovať o návrhu sa malo nasledujúci pondelok 28. 10.
- V poslednom bode programu sa účastníci stretnutia Medziskupiny vrátili k problematike dostupnosti zdravotníckych pomôcok, kde p. S. Shazhad a p. T. Kőböl upozornili na úlohu č. 4.8.6. v aktualizovanom Národnom programe rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020, ktorá znie nasledovne:

4.8.6. Uľahčiť prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kvalitným a cenovo dostupným pomôckam na mobilitu.

Spôsob plnenia:

Upraviť pravidlá poskytovania pomôcok tak, aby boli poskytované ako plne funkčné a prispôsobené požiadavkám vyplývajúcim z veľmi ťažkého zdravotného postihnutia a zároveň, aby boli poskytované s rovnakým doplatkom, ako pre poistencov, ktorým plne vyhovuje základný funkčný typ pomôcky.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2019

Zodpovedný gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO

Navrhovateľ: MVO

Prítomní v tejto súvislosti konštatovali, že opatrenie sa nielenže neplní, ale ani nič nenasvedčuje tomu, že by zodpovedný gestor, Ministerstvo zdravotníctva SR, pripravovalo nejaké riešenie. p. T. Kőböl upozornil, že dostupnosť zdravotných pomôcok je aj ľudskoprávny problém a problém diskriminácie

a spomenul tu aj príklad z ČR, kde nález Ústavného súdu rozhodol o tom, že postup zdravotnej poisťovne v konkrétnom prípade neposkytnutia zdravotníckej pomôcky podľa požiadaviek pacienta a odporúčania odborného lekára bol v rozpore so základnými ľudskými právami a označil ho za diskriminačné. Uviedol ďalej, že Ministerstvo zdravotníctva SR dlhodobo odmieta účasť zástupcu ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím ako koncových užívateľov zdravotníckych pomôcok v kategorizačnej komisii MZ SR, v ktorej naopak hlavné slovo majú zástupcovia zdravotných poisťovní a dokonca i samotní výrobcovia zdravotníckych pomôcok. p. S. Shazhad uviedla, že pred časom v tejto veci podala aj interpeláciu na p. ministerku Kalavskú, uspokojivej odpovede sa však nedočkala. V závere tohto bodu som navrhol prítomným poslancom NR SR iniciovať v tejto veci poslanecký prieskum na MZ SR, ktorý by mohol pomôcť riešiť tento dlhodobý problém.

Štefan Grajcár

Projekt e-parkovania vstupuje do pilotnej fázy

Ako pokračuje projekt tzv. e-parkovania pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, o ktorom sme podrobnejšie písali pred rokom v jesennom čísle nášho Informátora? Tu je niekoľko aktuálnych informácií:

Na stretnutí, ktoré sa na podnet realizátorov projektu (ZMOS a DEUS) uskutočnilo 16. 7. 2019 v sídle Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska za účasti zástupcov organizácií ľudí so zdravotným postihnutím (pp. Mamojka, Hajduková, Vrábl'ová, Bohuslavová, Grajcár) sme sa spoločne dohodli na nasledovnom:

- Systém e-parkovania bude môcť byť plne funkčný len za predpokladu, že doň budú zahrnutí všetci, ktorým boli doposiaľ právoplatne vydané parkovacie preukazy, teda že to nebude na dobrovoľnom rozhodnutí jednotlivca s parkovacím preukazom, či sa do systému zapojí alebo nie.
- Podmienkou takéhoto riešenia je zmena legislatívy, novela zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, a to konkrétne v časti týkajúcej sa parkovacieho preukazu. Novela zákona by mala umožniť doplnenie existujúcich parkovacích preukazov (aktuálne je ich na Slovensku vydaných asi 90 tisíc) o aktívne prvky – elektronický identifikačný prvok a holografická mapa – umožňujúce komunikáciu preukazu s monitorovacím zariadením zabudovaným na parkovacom mieste. Parkovacie preukazy, ktoré budú vydávané po plošnom spustení projektu do prevádzky, budú už tieto aktívne prvky obsahovať.
- Zástupcovia DEUS-u, riešiteľskej organizácie projektu, nás oboznámili s návrhom, ako bude prebiehať dopĺňanie existujúcich parkovacích preukazov.
- ZMOS prostredníctvom svojho výkonného podpredsedu p. Milana Mušku bude iniciovať stretnutie so štátnym tajomníkom MPSVR SR p.

Branislavom Ondrušom s cieľom oboznámiť ho s aktuálnym stavom riešenia projektu e-parkovania a požiadať o súčinnosť ministerstva pri zabezpečení zmeny príslušnej legislatívy.

- Zástupcovia organizácií ľudí so ZP prisľúbili projekt e-parkovania podporiť aj mediálne prostredníctvom vlastných informačných kanálov (časopisy, webstránky) a informovať o výhodách e-parkovania svojich členov.

Zo stretnutia k vybraným otázkam národného projektu *„eInklúzia prostredníctvom komplexného elektronického riešenia problematiky parkovania osôb s ťažkým zdravotným postihnutím“*, ktoré sa uskutočnilo 10. 9. 2019 na MPSVR za účasti štátneho tajomníka p. B. Ondruša, p. M. Mušku, ZMOS, zástupcov DEUS-u a zástupcov ľudí so zdravotným postihnutím (pp. B. Mamojka, T. Köböl, O. Bohuslavová, Š. Grajcár), vyplynuli nasledovné závery:

- Prítomní sa zhodli, že pre úspešnú implementáciu projektu je nevyhnutné, aby došlo k povinnému plošnému doplneniu parkovacích preukazov (PP) o ochranné prvky (elektronický čip a hologram) pre všetkých oprávnených držiteľov.
- Predstavitelia reprezentatívnych organizácií a zväzov osôb s ŤZP podporia osvetu o výhodách tohto riešenia vo svojich členských základniach, NR SR a aj k médiám a verejnosti.
- Je dostatočné miesto na doplnenie ochranných prvkov na medzinárodne odporúčaný vzor parkovacieho preukazu tak, aby nebol v rozpore s touto úpravou. Zahraničných držiteľov parkovacích preukazov parkujúcich v SR je minimum v porovnaní s domácimi držiteľmi PP, a je možné ich oprávnenosť parkovania a proces kontroly nastaviť dohodou s príslušnými políciami. Kvôli tejto malej skupine by bolo neadekvátne obmedzovať výhody projektu pre slovenské osoby s PP.
- V zmysle časového harmonogramu projektu, ktorý je už značne v omeškaní, je potrebné prijať nevyhnutné legislatívne zmeny čo najskôr. Ako najvhodnejší spôsob bol určený poslanecký pozmeňujúci návrh predložený v období september – október 2019.
 - Ministerstvo pripraví návrh tohto poslaneckého pozmeňujúceho návrhu.
 - DEUS poskytne súčinnosť pri príprave poslaneckého pozmeňujúceho návrhu.
 - Ministerstvo predstaví tento pozmeňujúci návrh spolu s pozitívami projektu novinárom a širokej verejnosti na akcií za účasti predstaviteľov DEUS, ZMOS ako aj organizácií a zväzov osôb s ŤZP.
 - Predstavitelia reprezentatívnych organizácií a zväzov osôb s ŤZP pozitívne podporia tento pozmeňujúci návrh a postavia sa za jeho skoré presadenie.
- Prítomní sa zhodli na spôsobe doplnenia parkovacieho preukazu o ochranné prvky (elektronický čip a hologram) spôsobom, kedy prvý polrok túto činnosť zabezpečuje kuriér kompetenčného centra DEUS, a druhý polrok oprávneným osobám túto výmenu zabezpečia príslušné

úradu UPSVaR. Prítomní sa taktiež zhodli na tom, že po márnom uplynutí ročnej lehoty parkovacie preukazy nedoplnené o ochranné prvky stratia platnosť.

- Zástupcovia MPSVR, ZMOS a DEUS si potvrdili svoj záväzok uzatvoriť memorandum v čo najkratšom čase s tým, že do aktuálne odsúhlasenej verzie sa doplní záver uvedený vyššie (povinné plošné doplnenie PP o ochranné prvky) a potvrdenie ministerstva o participácii na prevádzkových nákladoch projektu vo výške 120 000 € ročne.

Bodka (alebo bodkočiarka) na záver:

Národná rada SR na svojom rokovaní 28. 10. 2019 schválila návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Jeho súčasťou bola aj tzv. nepriama novela zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ktorá platné znenie zákona dopĺňa o nový § 64a nasledovne:

„§ 64a

Informačný systém parkovania

- (1) Informačný systém parkovania je nadrezortný informačný systém, ktorý obciam poskytuje technické a programové prostriedky k správe vyhradených parkovacích miest, kontrole ich obsadenia a plánovaniu umiestňovania vyhradených parkovacích miest. Správcom informačného systému parkovania je DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska.
- (2) Na základe písomnej dohody so správcom informačného systému parkovania, a ak tomu nebránia technické dôvody, sú obce a iné osoby oprávnené využívať informačný systém parkovania.
- (3) Na účely využívania informačného systému parkovania je správca informačného systému parkovania oprávnený získavať údaje z iných informačných systémov verejnej správy.
- (4) Správa a prevádzka informačného systému parkovania a plnenie úloh správcu informačného systému parkovania sú výkonom verejnej správy. Správca informačného systému parkovania je na tento účel oprávnený o držiteľovi parkovacieho preukazu spracúvať osobné údaje podľa § 64 ods. 4 písm. a) až g), h) až j), 1), o) a o čísle vyhotoveného parkovacieho preukazu.
- (5) Na financovaní informačného systému parkovania sa ministerstvo podieľa v rozsahu a spôsobom dohodnutým písomnou zmluvou uzavretou so správcom informačného systému parkovania."

O tom, ako sa projekt e-parkovania bude vyvíjať v nasledujúcich mesiacoch, Vás budeme opäť inforovať v nasledujúcich číslach nášho Informátora.

Štefan Grajčár

Ďalšie informácie sú dostupné aj na tejto stránke: <https://zive.aktuality.sk/clanok/143303/stat-dal-do-zakona-novy-it-system-pre-parkovanie-projekt-pritom-ma-overit-pilot/>

Oznamy pre členov AP

Donieslo sa mi, že medzi našimi členmi bola tohto roku určitá nespokojnosť, pokiaľ ide o príspevky z 2 % na rekondičné pobyty. Vraj sme na Šíravu dali menej ako na Hokovce. Nie, milí členovia, dali sme presne rovnako na oba pobyty. Na Hokovce sme prispeli čiastkou 60 €, pobyt bol 7-dňový. Pobyt na Šírave bol 5 a poldňový. Ak urobíte matematicky úkon $60:7$, výsledok vynásobíte 5,5, dostanete presne čiastku, ktorou sme prispeli na Šíravu. V auguste sme zistili, že z 2 % nám prišla celkom pekná suma a tak sme dodatočne prispeli 20 € na každý rekondičný pobyt. Túto čiastku sme dodatočne poslali na účet účastníkom na Šírave, ktorí neboli v Hokovciach. Verím, že toto vysvetlenie vás uspokojilo.

A keď už mám slovo, ešte jeden oznam. Z roka na rok klesá počet platiacich členov. Aj keď to nie je horibilná suma, môžeme z nej zaplatiť aspoň poštovné za rozoslanie Informátora.

Rada Asocie polio rozhodla, že na akcie v príslušnom roku sa môže prihlásiť len ten člen, ktorý zaplatí členský príspevok do konca marca toho roku (od roku 2020 je členský príspevok 10 €). Verím, že toto rozhodnutie prijmete s pochopením, pretože som presvedčená, že vám všetkým záleží na tom, aby naša polio rodina mohla naďalej fungovať bezproblémovo.

A. Suchá

Šoférovanie vo vysokom veku

Náš predseda ma požiadal, či by som nenapísala krátku správu, ako som robila testy, ktoré mi mali umožniť šoférovať aj v tomto mojom veku. V decembri minulého roku mi skončilo 5-ročné obdobie, keď som mala potvrdenie, že môžem viesť motorové vozidlo. Myslela som, že navštívim svoju obvodnú lekárku, prípadne očné lekárku a potvrdenie o ďalšom šoférovaní mám vo vrecku. Ale chyba lávky.

Pani doktorka mi vysvetlila, že podľa určitých predpisov, osoby, ktoré prekročia vek 75 rokov musia, okrem doterajších prehliadok absolvovať aj psychologické testy, ktoré preukážu, ako vie príslušný vodič reagovať v cestnej premávke na určité situácie. Nuž, povedala som si, nemala som vo svojej doterajšej šoférskej praxi nijakú nehodu, ktorú by som zavinila ja, tak to určite zvládnem. Zaujímavé, že som ani na minútu nepripustila, že by som tie testy neurobila. A to bolo dobré, lebo keď som prišla ku dverám s vizitkou „dopravný psychológ“, bolo mi všelijako. Pani doktorka – psychologička bola veľmi milá, najprv mi dala pár otázok, potom ukazovala rôzne obrázky a ja som mala povedať, čo si predstavujem pod tými obrázkami. Môžem povedať, že mne tie obrázky nedávali nijaký zmysel.

Šou však skončila, keď ma posadila pred obrazovku, ktorá mala dva pedále ako v aute a ďalšie dve tlačítka na ruky. Zapla program a ja som sa ocitla

v cestnej premávke. Nasledovali rôzne dopravné situácie, na ktoré bolo potrebné reagovať presne tak, ako keby som sedela v aute. Niekoľko krát som nestačila zosúladiť ruky a nohy, možno aj preto, že jazdím s automatickou prevodovkou, ktorá predsa len uľahčí niektoré nutné pohyby. Suma-sumarum po niekoľkých minútach test skončil a „dopravný psychológ“ mi oznámil, že mám dobré reflexy a test som urobila. Dostala som o tom aj doklad, s ktorým som sa vrátila k obvodnej lekárke a tá mi dala kartičku na ďalšie tri roky o spôsobilosti viesť motorové vozidlo.

Tak vidíte, nie je to nič strašidelné, len si musíte veriť, že to zvládnete.

a.s.

Pravidlo o troch pol minútach

Každý jednotlivец by mal poznať pravidlo o troch pol minútach (t. j. pol druhej minúty času).

Prečo je to tak dôležité? Tri pol minúty podstatne znížia počet náhlych úmrtí.

Stáva sa to často: Človek, ktorý stále vyzeral zdravo, náhle zomrie v noci.

Často počujeme historky od ľudí, ktorí hovoria: Včera sme si písali. Prečo tak náhle zomrel?

Dôvodom je, že keď sa v noci prebudíte a chcete ísť do kúpeľne alebo na WC, často sa to robí rýchlo. Okamžite sa rýchlo postavíte a mozog sa odkrví.

Prečo sú tri pol minúty také dôležité?

Uprostred noci, keď nás zobudí potreba ísť na WC, sa môže zmeniť stav EKG. Pretože vstanete náhle, mozog bude anemický (*chudokrvný*) a spôsobí zlyhanie srdca kvôli nedostatku krvi.

Odporúčame praktizovať pravidlo troch pol minút, ktoré znie nasledovne:

1. Keď sa prebudíte zo spánku (*ráno alebo popoludní*), zostaňte ležať v posteli ešte **pol minúty**.
2. Nasledne sa na **pol minúty** v posteli posad'te.
3. Potom si dajte nohy na zem a ešte **pol minúty** sed'te na kraji postele.

Po týchto troch pol minútach nebudete mať anemické srdce, ktoré tým pádom nezlyhá, a tým sa zníži možnosť pádu a náhlej smrti.

Zoznámte s pravidlom troch polminút rodinu, priateľov a blízkych.

Odkrvenie mozgu a srdca sa môže vyskytnúť u človeka v každom veku, či je mladý alebo starý.

**Poslal: Milan Šípan
z češtiny preložil šg**

Jubilanti 2020

50 rokov

24. 11. Antošovská Tatiana Bratislava

55 rokov

7. 8. Táborecká Jana Martin

60 rokov

27. 6. Gregová Emília Košice

65 rokov

26. 1.	JUDr. Borovičková Eva	Košice
10. 5.	JUDr. Dlabalová Marta	Košické Olšany
8. 6.	Pukk Ladislav	Nové Zámky
11. 6.	Feriancová Anna	Žiar nad Hronom
13. 6.	RNDr. Bezecný Ján, CSc.	Dubnica nad Váhom
20. 7.	Ivanová Janka	Modra

12. 8.	Šebianová Janka	Zvolen
30. 8.	Mgr. Mruzková Mária	Ostrava
12. 10.	Ing. Gašová Marcela	Dunajská Lužná
22. 10.	Hrušková Marta	Martin

70 rokov

14. 3.	Papová Monika	Tvrdošovce
11. 4.	Chovancová Anna	Myjava
30. 5.	Kopeček František	Most
7. 7.	Kohelová Mária	Trstice
18. 8.	Jurašková Anna	Košice-Šaca
22. 8.	Horváthová Alžbeta	Mýtna Ludany
23. 10.	Jurkovičová Mária	Bratislava
22. 12.	PhDr. Grajcár Štefan	Bratislava

75 rokov

23. 4.	Sádecká Darina	Dubnica nad Váhom
10. 8.	Mišľanová Valéria	Sobrance
20. 11.	Homza Matej	Michalovce

80 rokov

20. 2	Kováčová Irena	Spišská Nová Ves
23. 3.	Chochúl'ová Anna	Cífer
29.3.	Šúry Eduard	Sereď
22. 4.	Ing. Pobežalová Aurélia	Bratislava
9. 5.	Ing. Kán František	Bratislava
4. 7.	Képesová Ol'ga	Košice
5. 7.	Rovňáková Mária	Sobrance
12. 8.	Petráňová Blažena	Slovenské Pravno

90 rokov

16. 5.	MUDr. Pilcová Ol'ga	Liptovský Mikuláš
--------	---------------------	-------------------

Zloženie Rady Asociácie polio v SR

- Predseda:** **PhDr. Štefan Grajčár**, Žehrianska 7, 851 07 Bratislava
Tel.: 02/2070 2336 D (domov), 0905/542 748,
e-mail: grajcar@chello.sk, stefan.grajcar@gmail.com
- Podpredsedovia:** **Mgr. Gašová Marcela**
Narcisová 21, 900 42 Dunajská Lužná
Tel.: 0903/186110, e-mail: gasom@centrum.sk
Ing. Alica Suchá, Na barine 5 – D44, 841 03 Bratislava
Tel.: 02/6542 7959 D, 0903/949 136;
e-mail: suchaalica@gmail.com
- Tajomníčka:** **Mgr. Anna Hmiráková**
M. R. Štefánika 589/68, 907 01 Myjava, tel.: 0904/977 341
e-mail: a.hmirakova@centrum.sk, annah589@gmail.com
- Hospodárka:** **Helena Kánová**, L. Dérera 2, 831 01 Bratislava
Tel.: 02/5477 2951 D, 0914/147 653
- Členovia:** **Ing. Vojtech Antošovský**, ul. Čs. parašutistov 23, 831 03 Bratislava
Tel.: 02/4363 9248 D, 0905/864 48
e-mail: vojtech.antosovsky@azet.sk
- MUDr. Zuzana Baranová, PhD.**
Nám. L. Novomeského 5, 040 01 Košice
Tel.: 055/625 0727 D, 055/640 3688 Z, 0905/317 413
e-mail: zuza.baran@gmail.com
- Ing. Jozef Danek**
Lehotského 4, 811 05 Bratislava,
tel.: 02/5249 5417 D, 0907/626 212
e-mail: jdanek@nextra.sk, danek.jozef@gmail.com
- Miloš Stilhammer**
Bakošova 28, 841 03 Bratislava,
tel.: 0911/323 379; e-mail: milos.stilhammer@gmail.com

Kontrolná komisia AP v SR

- Predseda:** **Jana Šebianová**
Novozámocká 2473/3, 960 01 Zvolen
Tel.: 0908/148 544, e-mail: j.sebianova@gmail.com
- Členovia:** **Ing. Milan Dovhun**
Nekyje na Ostrove 64, 930 25 Vrakúň
Tel.: 0903/141 030, e-mail: hela_milo@hotmail.com
- Doc. RNDr. Ján Bezecný, CSc.**
J. Kalinčiaka 478/6, 018 41 Dubnica n/Váhom
Tel.: 0905/511 518; e-mail: jbezecny@centrum.sk